

Kadonneen valkoisen naisen syndrooma Ilta-Sanomien ja MTV:n verkkouutisissa

Aino Kivistö

Tekijä Aino Kivistö	
Koulutusohjelma Journalismin koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Kadonneen valkoisen naisen syndrooma Ilta-Sanomien ja MTV:n verkkouutisissa	Sivumäärä 42
<p>Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan uutisanalyysin avulla, toteutuuko niin kutsuttu kadonneen valkoisen naisen syndrooma Ilta-Sanomien ja MTV:n kadonneita henkilöitä käsittelevässä verkkouutisoinnissa. Opinnäytetyössä kadonneen valkoisen naisen syndrooma määritellään ilmiöksi, jossa media korostuneesti huomioi katoamistapaukset, joissa uhri on vaaleaihoinen, nuori naishenkilö. Lisäksi analyysin apuna käytetään ideaalin uhrin käsitettä ja neito pulassa -myyttiä.</p> <p>Analyysiaineisto on kerätty Ilta-Sanomien ja MTV:n verkkosivuilla 1.1.-31.12.2015 julkaistuja uutisjutuista ja aineistoa on analysoitu sekä kvantitatiivisen että deskriptiivisen analyysin menetelmin. Aineisto työhön on kerätty toukokuussa 2016 ja opinnäytetyön analyysi- ja kirjoitusprosessi on toteutettu pääosin elokuun ja lokakuun 2016 välisenä aikana.</p> <p>Kvantitatiivisessa analyysissä aineiston jutut on laskettu määrällisesti ja juttumääriä on verrattu kadonneista henkilöistä jutuissa annettuihin tietoihin kuten ikään ja sukupuoleen. Deskriptiivisessä analyysiosuudessa aineiston uutistekstejä on tarkasteltu kielellisten valintojen kautta tutkien esimerkiksi, minkälaisin sanavalinnoin kadonneiden ulkonäköä ja luonnetta kuvaillaan sekä toimittajien kirjoittamissa osuuksissa että kadonneiden henkilöiden lähipiirin haastatteluosuuksissa.</p> <p>Tutkimuksessa kävi ilmi, että valkoisen naisen syndrooma ilmiönä esiintyy aineiston jutuissa ainakin kvantitatiivisen analyysiosuuden perusteella. Median kiinnostus kadonneita naisia kohtaan vaikuttaisi olevan hieman suurempi kuin jos kyseessä on kadonnut mies, vaikka molemmista sukupuolista tehdäänkin uutisia. Tekstianalyttisellä tasolla syndrooman ilmeneminen ei puolestaan toteutunut, eivätkä kadonneisiin liittyvät kuvailut olleet sukupuolisidonnaisia.</p> <p>Vaikka kadonneen valkoisen naisen syndrooma on tutkimuksen perusteella ilmiönä varsin todellinen, ei voida katsoa, että ilmiön yleisyyttä ja olemassaoloa suomalaisessa mediassa voi täydellä varmuudella soveltaa tämän opinnäytetyön avulla, sillä analyysiaineiston koko oli melko suppea.</p> <p>Opinnäytetyön aihetta, kadonneen valkoisen naisen syndroomaa sekä sen esiintymistä uutisteksteissä, ei ole tutkittu Suomessa kovinkaan laajalti, joten opinnäytetyö tarjoaa myös runsaasti aihetta jatkotutkimukselle.</p>	
Asiasanat journalismi, uutisointi, kadonneet, uhrin, kadonneen valkoisen naisen syndrooma	

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Tietoperusta	3
2.1 Käsitteet	3
2.1.1 Kadonneen valkoisen naisen syndrooma	3
2.1.2 Neito pulassa	5
2.1.3 Ideaali uhri	6
2.2 Kadonneen valkoisen naisen syndrooman määritelmä	7
2.3 Uhriuden korostaminen ja korostuminen	7
2.4 Miksi naisen katoaminen kiinnostaa?	9
2.5 Kritiikkiä ja syitä kritiikkiä herättävän sisällön luomiseen	10
3 Uutisanalyysi	13
3.1 Kuinka kadonneista kirjoitetaan?	13
3.2 Aineiston esittely	15
3.3 Sabluuna aineiston analyysiin	17
3.4 Aineiston kvantitatiivinen analyysi	18
3.4.1 Ikä- ja sukupuolijakauma	18
3.4.2 Tapausten seurantalajuus	23
3.5 Aineiston deskriptiivinen analyysi	25
3.5.1 Ulkonäön ja luonteen kuvaukset	26
3.5.2 Uhrius ja sen piirteet aineiston uutisteksteissä	28
3.6 Klassinen esimerkitapaus	29
3.7 Yhteenveto	31
4 Pohdinta	33
4.1 Tutkimuksen luotettavuudesta	33
4.2 Itsearviointi	34
4.3 Lopuksi	36
Lähteet	39

1 Johdanto

Suomessa katoaa vuosittain kymmenittäin henkilöitä. Suurin osa heistä löydetään, mutta vuosittain kadoksiin jää keskusrikospoliisin mukaan noin 15-20 henkilöä (Nousiainen, 2016).

Opinnäytetyössäni käsittelen kadonneita henkilöitä koskevaa uutisointia suomalaisessa mediassa MTV:n ja Ilta-Sanomien verkkouutisoinnin kautta. Erityisen tarkastelun kohteena työssä on toimittajien tapa kirjoittaa kadonneista: mitä asioita henkilöistä kerrotaan, minkälaisia termejä käyttäen kadonnutta kuvaillaan ja onko kadonneen henkilön iällä ja sukupuolella olevan vaikutusta siihen, minkä verran tilaa ja julkisuutta katoamistapaus saa?

Tarkastelen työssäni niin kutsutun valkoisen naisen syndrooman toteutumista aineistoni uutisisissa. Valkoisen naisen syndroomaan liittyy olennaisesti myös niin kutsuttu neito pulassa -myytti sekä ideaalin uhrin käsite, joita tulen käyttämään uutisanalysissäni.

Olen työskennellyt toimittajana MTV:n verkkouutistoimituksessa tätä opinnäytetyötä kirjoittaessa reilun vuoden ajan ja oman havaintoni mukaan kadonneita henkilöitä käsittelevät jutut ovat MTV:n verkkosivujen luetuimpien uutisten joukossa. Esimerkiksi koulujen päättymisen aikaan keväällä 2016 kadonnutta nuorta espoolaismiestä käsitelleet jutut keräsivät kukin lähes 100 000 lukukertaa. Miehen löytymistä käsitellyttä uutista klikattiin puolestaan vajaat 200 000 kertaa.

Kimmokkeena työlleni toimi marraskuussa 2015 työpaikallani MTV:llä tekemäni juttu puoli vuotta aikaisemmin kadonneesta suomalaismiehestä, jota ei oltu löydetty etsinnöistä huolimatta. Haastattelin juttua varten miehen lähiomaista, joka kertoi syyskuussa 2015 kadonneen tšekkiläisen tapauksen aikaansaaman valtavan mediahuomion herättäneen hänessä ja muissa kadonneen miehen omaisissa suurta tuskaa. Omainen kertoi haastattelussa aiheesta seuraavasti:

”Se on herättänyt meissä välillä ehkä jonkun näköistä vihan tunnetta, että miksi hänestä tehtiin tällainen mediahaloo? Miksi häntä lähdetään etsimään saman tien isolla porukalla, ja meidän Sakua vasta nyt melkein puolen vuoden jälkeen?” (Kivistö 2015)

Kadonneen miehen omaisten tuskaa lisäsi entisestään se, kuinka suuren mediahuomion seurauksena tšekkiläisnaista oli alettu etsiä suurin joukoin reilu viikko katoamisen jälkeen (Hiilamo 2015). Lisäksi poliisi suoritti omia etsintöjään naisen tapauksessa. Kadonnutta mieshenkilöä sen sijaan oli etsitty haastattelemani omaisen kertoman mukaan poliisin voimin kahdesti: keväällä pian katoamisen jälkeen sekä alkusyksystä 2015. Vasta marraskuussa 2015 vapaaehtoiset organisoivat suuretsinnät miehen löytämiseksi (Kivistö 2015). Tämän opinnäytetyön kirjoittamisen hetkellä kadonnutta miestä ei ole vielä löytetty.

Vaikka kadonneen miehen omainen ei itse asiaa suoraan haastattelussa sanonutkaan, aloin pohtia kadonneista uutisoinnin mahdollista sukupuolittuneisuutta itse. Saako kadonnut nainen enemmän mediahuomiota kuin kadonnut mies? Onko katoamisen uhrin iällä vaikutusta siihen, kuinka paljon palstatilaa tapaukselle annetaan? Muun muassa näihin kysymyksiin halusin lähteä hakemaan vastauksia tämän opinnäytetyön avulla. Mielestäni kadonneen valkoisen naisen syndroomaa ei ole tutkittu tarpeeksi suomalaisessa media-kentässä ja aihe on mielestäni erittäin tärkeä.

2 Tietoperusta

Tärkeimpänä tietoperustana opinnäytetyössäni toimivat Mirka Smolej'n väitöskirja *News Media, Crime and Fear of Violence* (2011), Sarah Stillmanin *Gender and Development* -lehdessä julkaistu artikkeli 'The missing white girl syndrome': disappeared women and media activism (2007), Minna Saarisen pro gradu -tutkielma *Pelko uutiskuvassa* (2013) sekä *Journalismi murroksessa* -kokoelmateoksessa julkaistu Leena Mäkipään ja Tuomo Mörän artikkeli *Henkirikos yhdistää* (2009).

Lisäksi käytän tietoperustana journalismi- ja mediatutkijoiden, kriminologien ja sosiologien haastatteluja, tutkimuksia ja artikkeleita.

2.1 Käsitteet

2.1.1 Kadonneen valkoisen naisen syndrooma

Englanniksi kadonneen valkoisen naisen syndroomasta käytetään joko nimitystä *missing white woman syndrome* tai *missing white girl syndrome*. Suomessa käytössä on termi *kadonneen valkoisen naisen syndrooma*.

Englanninkielisissä maissa kadonneen valkoisen naisen syndrooman termiä on käytetty esimerkiksi Portugalissa 3-vuotiaana kadonneen englantilaisen Madeleine McCannin tapauksesta vuodelta 2007 (Stillman 2007, 491.). McCannin tapauksessa kyseessä oli vaaleaihoinen, vaaleahiuksinen pieni tyttölapsi, joka katosi perheen ollessa lomamatkalla ulkomailta (Taponen 2016). Näiden seikkojen voidaan katsoa liittyvän tapauksen laajaan uutisointiin, sillä vuonna 2010 julkaistun yhdysvaltalaisen viestinnän alan tutkimuksen mukaan noin 80 prosenttia maassa julkaistuista kadonneista lapsista koskevista uutisista käsiteli juuri vaaleaihoisten lasten katoamisia (Min & Feaster 2010, 213).

Lapsia ja nuoria koskevassa uutisoinnissa valkoisen naisen syndrooma on nostettu esille myös Yhdysvalloissa käytössä olevan AMBER-hälytyksen (eng. *AMBER alert*) kohdalla (Journalism Center on Children & Families). AMBER-hälytys on eri medioissa käytettävä etsintäkuulutuksen tapainen ilmoitus, jolla pyritään saattamaan alle 17-vuotiaan lapsen tai nuoren katoamistapaus suuren yleisön tietoon. Hälytysjärjestelmä on nimetty vuonna

1996 kidnapatun ja murhatun vaaleaihoisen 9-vuotiaan Amber Hagermanin mukaan. Amberin nimen pohjalta hälytysjärjestelmän nimi on koodattu auki englanniksi merkitykseen *America's Missing: Broadcast Emergency Response*.

Maynard Institute for Journalism Education -koulutuskeskuksen johtaja Dori Maynard kommentoi, että vaaleaihoisten lasten oletetaan usein mediassa olevan ”viattomia uhreja” siinä missä esimerkiksi tummaihoisten tai köyhissä perheissä kasvaneiden lasten kohdalla tapaukseen uskotaan liittyvän hämäräperäisiä, pahoja tekoja (Journalism Center on Children & Families). Maynardin mukaan valkoisen naisen syndrooma on vain yksi esimerkki tavasta, jolla uhrin asetetaan eriarvoiseen asemaan esimerkiksi ihonvärin perusteella (Journalism Center on Children & Families).

Kadonneen valkoisen naisen syndroomaan viitattiin myös Yhdysvaltojen Clevelandissa vuosien 2002 ja 2004 välillä tapahtuneessa sieppaustapauksessa, jossa yksi kolmesta naisuhreista oli ihonväriltään tummempi latinalaisamerikkalainen ja toinen vaaleaihoinen. Britannian yleisradioyhtiö BBC:n artikkelin mukaan vaaleaihoinen naisuhri sai kaksi kertaa enemmän medianäkyvyyttä kuin taustaltaan latinalaisamerikkalainen nainen (McKelvey 2013). Artikkelissa haastatellun mediaa, kulttuuria ja viestintää tutkivan professori Charlton McIlwainin mukaan vaaleaihoinen naisuhri onkin etuoikeutetussa asemassa rikosuutisoinnissa muun etnisen taustan omaaviin uhreihin nähden (McKelvey 2013).

Etenkin Yhdysvalloissa kadonneen valkoisen naisen syndroomasta keskusteltaessa esille nostetaan uhrien sosioekonominen tausta tai ihonväri, jota suhteutetaan tapauksen saaman mediahuomion laajuuteen. Tässä opinnäytetyössä keskityn kuitenkin enemmän vertailuun kadonneiden henkilöiden sukupuolen ja iän perusteella, sillä suurin osa uutisaineistossani esiintyvistä kadonneista henkilöistä oli vaaleaihoisia.

Suomessa kadonneen valkoisen naisen syndrooman klassisena esimerkkitapauksena on käytetty vuonna 2011 heinäkuun viimeisenä päivänä kadonneen 15-vuotiaan Karoliina Kestin tapausta (Aro 2011, 7.). Noin puolentoista kuukauden etsintöjen jälkeen Kesti löydettiin syyskuun alkupuolella 2011 menehtyneenä Likolammista. Nuoren tytön katoamista-paus sai runsaasti julkisuutta, sillä ensin katoamiseen arveltiin liittyvän rikos ja poliisi käynnisti esitutkinnan taposta. Mahdolliseen rikokseen syyllistyneiden etsintä kuitenkin

päätyi, kun potentiaalisten epäiltyjen todettiin liikkuneen eri aikataulussa Kestin katoamisen kanssa (Julku 2011). Kestin löydyttyä menehtyneenä poliisi päätti jatkaa tapauksen tutkintaa normaalina kuolemansyyntutkintana.

Sosiologian tutkija Mirka Smolej'n mukaan valkoisen naisen syndrooman tunnuspiirteet toteutuivat erityisen hyvin Kestin tapauksessa (Aro 2011, 7). Kyseessä oli Smolej'n sanoin "nuori, vaalea ja kaunis tyttö" ja tapausta seurattiin mediassa "ylimitoitetusti". Ylimitoituksella Smolej viittaa siihen, että juttuja aiheesta kirjoitettiin huomattavasti enemmän, kuin jos kyseessä olisi ollut kadonnut keski-ikäinen mieshenkilö (Aro 2011, 7).

Psykologian professori Gwen Sharp (2011) määrittelee kadonneen valkoisen naisen syndrooman kohdistuvan juurikin nuoriin, vaaleaihoisiin ja keskimääräisesti kauniina pidettyihin nuoriin naisiin.

2.1.2 Neito pulassa

Valkoisen naisen syndroomaan liitetään toisinaan myös niin kutsuttu neito pulassa -myytti (eng. *damsel in distress*). Englantilaisen Cambridgen yliopiston verkkosanakirjan mukaan termillä tarkoitetaan pulassa olevaa nuorta naista, joka tarvitsee miehen apua selvitäkseen ahdingostaan (Cambridge Dictionary). Esimerkiksi toimittaja Sarah Stillman nostaa esiin Gender & Development -lehdessä julkaistussa artikkelissaan, että valkoisen naisen syndroomaan liittyy usein katoamistapauksen ympärivuorokautinen seuranta mediassa. Stillmanin mukaan näissä tapauksissa kadonneet naiset määritellään neidoiksi pulassa rodun, sosiaaliluokan tai muun sosiaalisen muuttujan perusteella (Stillman 2007, 492).

Sanan *neito* tai *neitonen* käyttöä termin yhteydessä on pidetty ongelmallisena: esimerkiksi viestinnän professori Carol Liebler on esittänyt, että neito-sanankäyttö on seksististä, alentavaa ja patriarkaalista kulttuuria tukevaa (2010, 559). Neito-sanalla kuvailtu henkilö on harvoin myöskään kunnioituksen tai arvostuksen kohde (Liebler 2010, 559). Osaltaan neito-sanankäyttö termin neito pulassa -osana lisää siis mielikuvaa siitä, että heikko ja avuton nainen ei ole yksinään kykenevä selviämään ahdingostaan vaan tarvitsee avukseen miehen.

Yhdysvaltalainen kolumnisti ja toimittaja Eugene Robinson käsitteli neito pulassa -myyttiä Washington Post -lehden kolumnissaan kirjoittaen kadonneista ja rikoksen uhreiksi joutuneista naisista, joista hän käyttää nimitystä neito tai neitokainen (eng. *damself*) (2005).

Robinsonin mukaan naiseuden lisäksi pulassa olevan myyttiä toteuttavan ja tukevan neidon tulee olla vaaleaihoinen, mahdollisesti pienikokoinen, luonteeltaan prinsessanomainen henkilö. Lisäksi kadonneen tai rikoksen uhriksi joutuneen neidon pulassa tulee olla kaunis sekä sosioekonomiselta taustaltaan keskiluokkainen tai varakas. Ihonvärin ja kauneuden osuus katoamistapausten merkityksellisyydessä on erityisen korostunut. (Robinson 2005)

Neito pulassa -tapausta käsiteltäessä kyseessä ei myöskään koskaan ole yksittäinen uutisjuttu vaan saaga (Robinson 2005), jossa katoamis- tai rikostapausta käsitellään laajasti ja jatkuvasti eri näkökulmia etsien. Jopa ylimitoitetuksi paisutettua uutisointia kadonneiden ja rikoksen uhreiksi joutuneiden vaaleaihoisten naisten kohdalla ovat huomioineet ja kritisoineet muun muassa Sarah Stillman ja Kaarina Nikunen. Lisää Nikusen ja Stillmanin kritiikistä luvussa 2.5.

Robinson nostaa esiin myös tarinallisuuden elementtiä: neito pulassa -saaga alkaa joko ruumiin löytymisellä tai neidon katoamisella kuin tuhka tuuleen. Lisäksi mukana tarinassa on alusta alkaen joku rikoksesta tai katoamisesta epäilty: aviomies, isä tai esimerkiksi muu tuntematon hyökkääjä. (Robinson 2005)

2.1.3 Ideaali uhri

Kadonneen valkoisen naisen syndroomaan liittyy myös ajatus uhriudesta. Uhrius voi olla joko median luoma kuva (lisää luvussa 2.3) tai todellisuus, jossa katoamiseen liittyy esimerkiksi henkirikos.

Uhriutta tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon myös niin kutsuttu ideaalin uhrin kuvan rakentaminen. Sosiologi ja kriminologi Nils Christien esittämän teorian mukaan todelliset rikoksen uhrit ja mediassa esitetyt uhrien ideaalit poikkeavat tosistaan (1986, teoksessa Smolej 2011, 69). Christien teorian mukaan ideaali uhri rakentuu kolmesta seikasta: ideaali uhri on sukupuolestaan riippumatta heikko, hänellä on kunnioitettavia tai yleisesti hyväksi luettuja päämääriä häneen kohdistuvan rikoksen tapahtuessa ja eikä rikoksen uhriksi

joutunut henkilö ole millään määrin ole syypää siihen, mitä hänelle tapahtui (1986, teoksessa Smolej 2011, 70). Tiivistettynä ideaali uhri on Christien määritelmän mukaan heikko, hyvä ja viaton. Myös sosiologian ja kriminologian professori Sandra Walklate on nostanut esiin uhrin korostetun viattomuuden (2007, teoksessa Smolej 2011, 70).

Christien lisäksi ajatuksen uhrin ideaalista ovat nostaneet esiin sosiaali- ja oikeustieteiden tutkijat Gray Cavender, Lisa Bond-Maupin ja Nancy C. Jurik, joiden mukaan ideaali uhri on usein kulttuurisissa konstruktioissa ja populaaridiskurssissa nuori, vaaleaihoinen, stereotyyppisen kaunis, neitsyt tai naimisissa oleva pienten lasten äiti (1999, teoksessa Smolej 2011, 70).

Viattomuuden ohella ideaalista uhrista keskusteltaessa nousee esiin myös uhrin auttavaisuus, perheorientoituneisuus sekä kunnollisuus (Saarinen 2013, 58). Uhriutta oikeustapausten kautta tutkinut Jo Winter on esittänyt, että kadonneen tai rikoksen uhriksi joutuneen omaisten haastatteluissa esittämät todisteet ja väittämät uhrin hyvästä luonteesta toisivat lisäarvoa heidän surulleen (2002, teoksessa Saarinen 2013, 58). Surun lisäarvo taas on kytköksissä tunteellisuuden lisääntymiseen uutisisällöissä, josta lisää luvussa 2.5.

2.2 Kadonneen valkoisen naisen syndrooman määritelmä

Tässä opinnäytetyössä määrittelen kadonneen valkoisen naisen syndrooman ilmiöksi, jossa media korostuneesti huomioi katoamistapaukset, joissa uhri on kaunis, vaaleaihoinen, nuori naishenkilö. Ilmiöön liittyy kiinteästi tapauksen korostuneen laajamittainen seuraaminen.

Kadonneen valkoisen naisen syndroomaan liittyy myös ideaalin uhrin käsite, jolloin katson ilmiön toteutuvan myös uutisissa, joissa korostetaan katoamistapauksen kauniin, nuoren ja vaaleaihoisen naisuhrin viattomuutta, luonteen hyvyyttä, perhekeskeisyyttä sekä kunnollisuutta.

2.3 Uhriuden korostaminen ja korostuminen

Kadonneita henkilöitä koskevaa uutisointia tarkasteltaessa on mielenkiintoista havainnoida myös uhrinäkökulmaa. Koska kadonneista henkilöistä ei usein tapauksen alkuvaiheessa

voida tietää, ovatko he kadonneet omaehtoisesti vai joutuneet esimerkiksi rikoksen uhreiksi, tulee media nostaneeksi mielestäni toisinaan esille mahdollisen uhriaseman.

Erityisesti suomalaisissa iltapäivälehtien rikosuutisissa keskitytään usein kuvailemaan asioita mahdollisen uhrin tai tapauksen silminnäkijöiden subjektiivisesta näkökulmasta sen sijaan, että jutussa otettaisiin esille tekijänäkökulma (Mäkipää & Möre, 2009, 219). Uhreista kerrottaessa korostetaan heidän henkilökohtaisia tarinoitaan ja kokemuksiaan (Demker, Towns, Duus-Otterström & Sebring 2010, teoksessa Smolej 2011, 14). Toisaalta mediasisältöjen myymistä uhriudella on myös kritisoitu. Lisää kritiikistä luvussa 2.5.

Tekijänäkökulman esiin ottaminen kadonneiden henkilöiden tapauksissa voi olla ongelmallista, sillä vaikka keskusteluissa olisikin herännyt epäilyksiä kadonneen joutumisesta rikoksen uhriksi, ei media voi mennä suoraan syyttämään ketään esimerkiksi murhasta. Spekulaatiota mahdollisesta henkirikoksen uhriksi joutumisesta ja mahdollisesta rikokseen syyllisestä esitettiin internetin useilla keskustelupalstoilla esimerkiksi syyskuussa 2015 kadonneen tšekkiläisnaisen tapauksessa. Myöhemmin naisen löydyttyä, poliisi totesi, ettei tapauksessa ollut syytä epäillä rikosta ja tutkintaa jatkettiin normaalina kuolemansyyntutkintana (Välimaa 2015).

Mediatutkija Kaarina Nikunen on pitänyt median toisinaan harrastamaa mahdollisten syyllisten etsintää kadonneiden henkilöiden tapauksissa ongelmallisena (MTV 2011). Esimerkkitapauksena Nikunen käyttää Smolej'n tapaan Karoliina Kestin tapausta. Kestin tapauksessa epäilykset kohdistuivat ensin kahteen henkilöautolla katoamispaikan lähellä liikkuneeseen mieheen (Iltalehti 2011). Myöhemmin kävi kuitenkin ilmi, ettei autohavainto liittynytkaan ajallisesti Kestin katoamiseen ja rikoksen mahdollisuus suljettiin pois (Julku 2011).

Smolej viittaa väitöstutkimuksessaan myös sosiologi David W. Garlandin väitteeseen, jonka mukaan rikoksen uhria ei käsitellä enää pelkkänä epäonnisena kansalaisena vaan kaikkia yhteiskunnan jäseniä edustavana henkilönä, jonka tunteiden ja tuntemusten oletetaan olevan yksityisten ja epätyypillisten sijaan yhteisiä, kollektiivisia tunteita. Garland väittää myös, että uhrin kärsimyksen korostaminen mediassa luo juttujen yleisön joukossa yhteisölliseksi ja identifioivaksi kasvavaa vihaa ja pelkoa. (1999, teoksessa Smolej 2011, 71)

2.4 Miksi naisen katoaminen kiinnostaa?

Neljä viidestä poliisin rikoksesta epäilemästä henkilöstä on Suomessa miehiä – kuolemaan johtaneissa väkivaltatapauksissa yhdeksän kymmenestä epäillyistä on miehiä (Honkatukia 2011). Nainen on henkirikoksen uhri noin kolmanneksessa henkirikostapauksista (Lehti 2015, 14)

Selkeä enemmistö, eli yli puolet Suomessa tapahtuvista henkirikoksista, johtuu miesten välisestä väkivallasta (THL 2016). Toiseksi yleisin henkirikostyyppi Suomessa on kuitenkin senhetkisen seurustelukumppanin tai entisen kumppanin surmaama nainen (THL 2016), joka tarkoittaa, että suomalainen nainen joutuu neljä kertaa miestä useammin kumppaninsa surmaamaksi. Tilastokeskuksen mukaan puolestaan perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhreista Suomessa lähes 70 prosenttia on naisia (Tilastokeskus 2016).

Katsoisin, että yllä esitettyjen tietojen ja tilastojen valossa kadonneen naisen tapauksessa on helpompi lähteä epäilemään hänen joutuneen rikoksen uhriksi kuin että katoaminen olisi ollut omaehtoista esimerkiksi itsemurhatarkoituksessa.

Toisaalta medialla on oma osuutensa epäilysten herättämisessä siitä, onko kadonnut henkilö joutunut mahdollisesti rikoksen uhriksi. Mediatutkija Kaarina Nikunen on esittänyt kritiikkiä suomalaisen median tämän kaltaista toimintaa kohtaa vuonna 2011 MTV:n haastattelussa (MTV 2011). Lisää Nikusen kritiikistä luvussa 2.5.

Miehen katoamiseen liittyy taas useammin ajatus itsemurhasta. Esimerkiksi Helsingin Sanomien toimittaja Anu Nousiainen esittää Kuukausiliitteessä heinäkuussa 2016 julkaistussa jutussaan, että suurin osa Suomessa kadoksiin jääneistä nuorista miehistä olisi tehnyt itsemurhan (2016). Väitteensä Nousiainen perustaa suomalaisten miesten korkeisiin itsemurhalukuihin (esimerkiksi Findikaattori 2015).

Vaikka tilastojen valossa naisen joutuminen rikoksen uhriksi Suomessa onkin miehiä harvinaisempaa, kirjoitetaan uutisanalyysiaineistoni mukaan kadonneista naisista hieman herkemmin kuin jos kadonnut henkilö on sukupuoleltaan mies. Lisää uutisaineiston analyysistä luvussa 3.

2.5 Kritiikkiä ja syitä kritiikkiä herättävän sisällön luomiseen

Sukupuolen, iän ja ulkonäön korostaminen kadonneita koskevassa uutisoinnissa on saanut osakseen myös kritiikkiä. Mediatutkija Kaarina Nikunen piti vuonna 2011 kadonneen Karoliina Kestin tapauksen uutisointi ja median toimintaa aiheen ympärillä kyseenalaisena (MTV 2011). Nikusen mukaan laajan huomion taustalla oli median tarve pitää yllä hyviä myyntilukuja (MTV 2011). Jotta myyntiluvut saataisiin pysymään hyvinä, on medioiden julkaistava lukijoita kiinnostavaa sisältöä jopa hieman kyseenalaisin keinoin, kuten esimerkiksi Karoliina Kestin tapauksessa kävi. Tapauksessa media alkoi suurin elkein etsiä Kestin mahdollista surmaajaa, kun poliisi tiedotti alkavansa tutkia katoamista tappona. Myöhemmin epäilyt henkirikoksen mahdollisuudesta kuitenkin kumoutuivat.

Kuten Sarah Stillman esitti, liittyy kadonneen valkoisen naisen syndroomaan ylimitoitettu ympärivuorokautinen uutisointi (2007, 492). Nikusen mukaan myös Kestin tapauksessa pyrittiin tähän löytämällä tapauksesta jatkuvasti uusia kulmia ja erikoisia piirteitä, mikä puolestaan hänen mukaansa ammentaa television rikossarja- ja dekkarikulttuurista (MTV 2011).

”Juttuihin liitetään kaikenlaisia outouksia ja henkilöt, jotka eivät välttämättä liity asiaan millään tavalla, yhdistetään siihen (sic) jotta syntyy rikoksen vaikutelma.” (MTV 2011)

Kriminologian emeritusprofessori Robert Reiner on esittänyt, että uutissisällön luominen on lähinnä toimittajien ”uutisarvoisuuden” (eng. *newsworthiness*) vaiston varassa, eli perusteena jutun tekemiselle on hyvän tarinan tarjoaminen kohdeyleisölle sen sijaan, että yleisölle tarjottaisiin ideologioihin pohjattuja sisältöjä (2007, teoksessa Smolej 2011, 31.). Reinerin mukaan uutistuotantoa muokkaavia arvoja ovat esimerkiksi välitön läheisyys, dramatisointi, personalisointi, uutuudenviehätys ja kiihottavuus (2007, teoksessa Smolej 2011, 31.). Toisaalta perinteisessä journalismitutkimuksessa uutiskriteereiksi on määriteltä muun muassa poikkeavuus, yllättävyys, toistuvuus, voimakkuus, negatiivisuus sekä maantieteellinen läheisyys (Koivisto 2008, 4-9).

Media- ja viestintätutkija Mervi Pantin mukaan suomalainen media on kasvavissa määrin kiinnostunut tunnetta korostavista jutuista (2011, teoksessa Smolej 2011, 14), jolloin myös kollektiiviselle surulle, esimerkiksi kadonneen henkilön löytyessä menehtyneenä, annetaan enemmän palstatilaa. Tämä näkyy tutkimusaineistossani kadonneiden henkilöiden

löytymisestä kertovissa jutuissa, jotka ovat olleet hyvin luettuja (esimerkiksi luvussa 1 mainittava toukokuussa 2016 kadonneen nuoren miehen tapaus, josta kertovat jutut keräsivät MTV:n verkkosivuilla satojatuhansia lukijoita). Jutuissa on haastateltu esimerkiksi kadonneiden lähiomaisia tai kadonneen henkilön etsimisessä auttaneita, jotka muistelevat esimerkiksi menehtyneenä löydettyä kadonnutta koskettavasti.

Ilta-Sanomien rikosuutisoinnin muuttumista 1980-luvulta 2000-luvulle tutkineet Leena Mäkipää ja Tuomo Mörä ovat tehneet yllä esittelemäni Mervi Pantin päätelmää sivuavan havainnon. Mäkipään ja Mörän mukaan Ilta-Sanomien rikosuutisoinnissa ovat ajan myötä vähentyneet rikosuutistekstit, jotka on tehty viranomaisten näkökulmasta. Tutkijoiden mukaan teksteissä ovat sen sijaan yleistyneet kuvaukset sekä rikoksen uhrin että tekijän persoonasta, teon vaikutuksesta yhteisöön sekä teon aiheuttamista tunteista. (Mäkipää & Mörä 2009, 208)

Mielestäni Mäkipään ja Mörän havaitsema enemmän tunteeseen vetoavan uutismateriaalin lisääntyminen liittyy kiinteästi Pantin havaintoon uutismedioiden kiinnostukseen tunteita korostavia juttuja kohtaan.

Myös rikosuutisten määrän ja laadun vääristynyt suhde todellisuuteen on mielestäni tärkeä huomio Mäkipäältä ja Mörältä. Tutkijoiden mukaan tietyt rikostyypit, erityisesti henki- ja seksuaalirikokset, ovat mediassa yliedustettuja verrattuna esimerkiksi talousrikosten saamaan julkisuuteen (Mäkipää & Mörä 2009, 211). Tiettyjen rikostyyppien korostunut esiintyminen mediassa on oleellista huomioida, kun tarkastellaan Nikusen lausuntoa siitä, kuinka media ikään kuin haluaa yhdistellä katoamistapaukseen liittyviä elementtejä luoden niistä toisinaan jopa henkirikoksen mahdollisuuteen viittaavia tarinoita, kuten kadonneen Karoliina Kestin tapauksessa kävi (MTV 2011).

Uutisjuttuja tulkitessa on huomioitava myös tarinallisuuden elementti. Antropologian tohtori S. Elizabeth Birdin ja journalismin professori Robert W. Dardennen tekemän havainnon mukaan, vaikka uutistekstit eivät ole fiktiivisiä tekstejä, ovat ne kuitenkin enemmän tarinoita todellisuudesta kuin suoraa todellisuutta itseään (1988, teoksessa Smolej 2011, 70). Birdin ja Dardennen havaintoon voidaan liittää myös aiemmin esitetty havainto tunteen lisääntyminen uutisoinnissa (Pantti 2011, teoksessa Smolej 2011, 14). Sosiologian professori Bill Rolston esitti, että median esittäessä tietynlaisia henkilöitä ideaalin uhrin asemassa, jättää se samalla usein muunlaisten uhrien äänet kokonaan kuulematta (2007,

teoksessa Smolej 2011, 82). Tätä Rolstonin väitettä voitaisiin mielestäni pitää myös yllä esittelemäni Nikusen kritiikkiä tukevana pohjapäätelmänä.

Mäkipään ja Mörän artikkelissa oli myös mielenkiintoinen havainto, joka liittyy Christien kuvaan ideaalista uhrista (1986, teoksessa Smolej 2011, 69). Tapahtumien dramatiikkaa lisäävä henkirikoksen uhrin idealisointi ja tekijän esittäminen erittäin pahana, jopa demonisena, ohjaa lukijoita samaistumaan uhriin (Mäkipää & Mörä 2009, 217). Samaan aiheeseen liittyy myös kriminologian professori Chris Greerin havainto: kun lukijat pistetään näkemään ja kokemaan tekstin avulla uhrin näkemät ja kokemat asiat, on samaistuminen uhriin sekä empatian tunteminen tätä kohtaan helpompaa (2007, teoksessa Smolej 2011, 71). Greerin mukaan yleisö houkutellaan vetoavan tarinan avulla kiintymään tunteellisesti juttuun ja liittymään mukaan rikoksen tekijän rankaisemiseen (2007, teoksessa Smolej 2011, 71).

3 Uutisanalyysi

Tässä luvussa ensin esittelen ja myöhemmin erittelen keräämäni uutisaineiston eri näkökulmista. Tämän jälkeen analysoin keräämiäni tietoja ja teen niiden pohjalta päätelmän siitä, toteutuuko niin kutsuttu kadonneen valkoisen naisen syndrooma aineistomedioideni kadonneita henkilöitä koskevassa uutisoinnissa.

Analyysi on toteutettu kahdessa osassa: kvantitatiivisessa ja deskriptiivisessä.

Kvantitatiivinen analyysiosa keskittyy lukumääriä ja prosenttiosuuksia koskeviin kysymyksiin (Heikkilä, 2014) eli tässä tapauksessa laskin määrällisesti aineiston jutut ja vertasin niitä kadonneista henkilöistä jutuissa annettuihin tietoihin (sukupuoli ja ikä). Näitä kahta muuttujaa vertailemalla uskoisin saavani selville pätevän suhdeluvun siitä, kirjoitetaanko kadonneista naisista enemmän kuin kadonneista miehistä, eli toteutuuko valkoisen naisen syndrooma aineistoni jutuissa määrällisesti.

Deskriptiivisessä osuudessa tutkin aineistojuttujen ulkopuolista ilmiötä, eli kadonneen valkoisen naisen syndrooma, jota oletan juttujen ilmaisevan (Virtuaali ammattikorkeakoulu) kielellisin valinnoin. Tässä osuudessa käsittelen kadonneita henkilöitä koskevien juttujen kielellisiä valintoja tarkkailemalla esimerkiksi, keitä jutuissa päästettiin ääneen (esimerkiksi haasteltuina kadonneiden omaiset) ja kuinka edellä mainitut haastatellut kuvailivat kadonnutta (positiivisia/negatiivisia ilmauksia, kuvailivatko ulkonäköä/luonnetta).

3.1 Kuinka kadonneista kirjoitetaan?

Työpaikallani MTV:llä uutiset kadonneista henkilöistä kirjoitetaan yleensä poliisin uutistointituksille lähettämien sähköpostitiedotteiden perusteella. Tiedotteet ovat kokemukseni mukaan yleensä lyhyehköjä ja tiiviitä, ja niissä kerrotaan kadonneesta henkilöstä lähinnä olennaiset tiedot: sukupuoli, mahdollisesti nimi ja ikä, katoamispaikka ja -ajankohta sekä kadonneen tuntomerkit (tyypillisesti vaatetus katoamishetkellä, mahdollisesti mukana oleva varustus, silmien ja hiusten väri, pituus ja paino tai muita silmiinpistäviä asioita kuten poikkeava tapa liikkua). Lisäksi viesteissä on usein kehoitus ottaa yhteys poliisiin tai yleiseen hätänumeroon mahdollisten havaintojen suhteen.

”Katoamisyön tapahtumista E. N.:n liittyen pyydetään ottamaan yhteys Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen Espoon rikostutkintaan.” (Karjalainen 2016)

”Tietoja kadonneesta voi ilmoittaa virka-aikana numeroon 0295 415 009 tai hätänumeroon 112.” (Pekkonen 2015)

Poliisin antamien tietojen perusteella toimittaja tekee uutisen ja julkaisee sen. Mikäli poliisi ei itse tiedota kadonneen löytymisestä tuntien, päivien tai jopa viikkojen päästä, saatetaan katoamistapauksen lisätietoja lähteä selvittämään toimituksessa soittamalla tapauksen tutkinnanjohtajalle tai tiedustelemalla asiaa muutoin poliisin viestinnästä.

Uutinen kadonneesta saatetaan tehdä myös poliisin sosiaalisessa mediassa, yleensä pikaviestipalvelu Twitterissä tai yhteisöpalvelu Facebookissa, julkaiseman katoamistiedotteen perusteella (kuva 1).

Kuva 1. Kuvakaappaus Helsingin poliisin Twitter-tilillä julkaistusta kadonneen etsimisestä ja löytymisestä (Poliisi 1.8.2016).

Kuvakaappauksen (kuva 1) alaosassa näkyvän alkuperäisen Twitter-viestin perusteella uutistoimituksessamme tehtiin uutinen kadonneesta lapsesta, ja sitä päivitettiin myöhemmin lapsen löydyttyä (MTV 2016).

Juttujen lukukertamääriin pyritään vaikuttamaan myös toimittajien tietoisella toiminnalla. Otsikoihin valitaan kysymysfraaseja (*mihin katosi, missä on, oletko nähnyt*), kadonneita puhutellaan tuttavallisesti pelkällä etunimellä (*Kadonnut Nela, Saku, 40*) tai lause siitä, että poliisi pyytää kansalaisten apua tapauksessa (*poliisi pyytää havaintoja, poliisi pyytää apua*). Uutisoinnin vetävyyttä voidaan lisätä myös kehittelemällä katoamistapauksen ympärille mysteeriä tai korostamalla tapauksen tai jonkin yksityiskohdan epätavallisuutta tai mystisyyttä (*mystinen katoaminen, katoamismysteeri, outo puhelu*).

Lukijaa kiinnostavan otsikoinnin lisäksi jutun vetävyyttä voidaan lisätä nostamalla sitä näkyvämmälle paikalle verkkouutismedian etusivulla tai lähettämällä siitä niin kutsuttu push-viesti. Push-viestit lähetetään henkilöille, joiden älypuhelimessa tai tablettitietokoneessa on asennettuna uutismedian oma sovellus (esimerkiksi MTV uutiset tai Ilta-Sanomat) ja jotka ovat tilanneet sovelluksen lähettämät tekstiviestin kaltaiset lyhyet uutisviestilinkit.

Oman kokemukseni mukaan lähes poikkeuksetta kaikista toimituksen havaitsemista poliisin kadonneita henkilöitä koskevista tiedotteista tehdään uutinen: Suomessa ei siis havaintoni mukaan tehdä valintaa niin sanotusti mediaseksikkäiden tai kiinnostavien uhrien perusteella.

3.2 Aineiston esittely

Opinnäytetyöni aineisto on kerätty MTV:n ja Ilta-Sanomien verkkosivuilla julkaistuista kadonneisiin henkilöihin liittyvistä uutisista.

Valitsin toiseksi lähteekseni MTV:n, sillä työni kautta minulla oli pääsy heidän julkaisuarhivonsa. Ilta-Sanomat puolestaan valikoitui aineistonkeruukohteeksi, sillä se on MTV:n verkkosivujen tapaan tunnettu ja vilkkaaseen tahtiin juttuja julkaiseva verkkouutismedia ja heidän verkkouutisarkistonsa on haku-toiminnan avulla kaikkien saatavilla. Samalla MTV ja Ilta-Sanomat ovat toistensa kanssa kilpailevia uutismedioita, joten eroja kahden sinänsä samanlaista sisältöä keskenään tuottavan tahon välillä oli mielestäni mielenkiintoista tutkia.

Aineiston osaksi on otettu aikavälillä 1.1.-31.12.2015 julkaistut verkkouutiset, jotka käsittelevät Suomessa kadonneita yli 18-vuotiaita henkilöitä. Rajasin aineistostani pois alaikäiset henkilöt, sillä halusin tutkia vain oikeustoimikelpoisten kadonneiden henkilöiden tapauksia.

Myös selkeästi muistisairaiksi ilmoitetut (*muistisairas, sairastaa muistisairautta*) henkilöt on jätetty pois aineistosta, sillä koin, ettei heidän kohdallaan katoamistapaukset liittyvät useimmiten heidän sairauteensa eivätkä suhteellisesti niin usein esimerkiksi vapaaehtoisuuteen katoamisen suhteen tai rikokseen. Myös sairaan aikuisen ihmisen mahdollinen oikeustoimikelvottomuus oli mielestäni syy jättää muistisairaiksi ilmoitetut pois aineistosta.

Vaikka Helsingissä katosi uudenvuodenaattona 2015 naishenkilö, on muun muassa hänen tapauksena jätetty pois aineistosta, sillä media kirjoitti aiheesta ensimmäisen kerran vasta tammikuussa 2016, kun katoamisilmoitus oli tehty poliisille.

Aineiston kerääminen suoritettiin hakemalla aineistomedioiden uutisarkistoita termein *kadonnut, katosi* ja asteriksimerkillä katkaistulla sanalla *kadonn**. Kadonneita henkilö olisi voinut etsiä myös hakusanoin *hävisi* ja *hukassa* tai fraaseilla *poliisi etsii* tai *oletko nähnyt*, mutta koin että *kadonnut*-sana variaatioineen ja verbijohdoksineen on yleisin kadonneista henkilöistä kertovissa jutuissa.

Suoritin aineiston keruun toukokuussa 2016 käymällä läpi molempien aineistomedioiden arkistot yllä luetelluin hakusanoin. Keräsin kaikki tulokset otsikoina aineistomedioittain ja kuukausittain lajitelluiksi listoiksi, jonka avulla etsin jutut verkosta, luin ne ja päätin, kelpaako juttu aineiston osaksi esimerkiksi kadonneen iän tai sairauden perusteella. Tämän jälkeen kävin jäljelle jääneet jutut tarkemmin läpi ja kirjasin kaikki katoamistapaukset ylös Excel-taulukoon. Jokaisesta kadonneesta henkilöstä kirjasin ylös ja taulukoin seuraavat asiat:

- etu- ja sukunimi
- katoamispaikkakunta
- sukupuoli
- ikä
- kansalaisuus
- kuinka monta juttua katoamistapauksesta on kirjoitettu MTV:llä
- kuinka monta juttua katoamistapauksesta on kirjoitettu Ilta-Sanomissa
- kuinka monta juttua katoamistapauksesta on kirjoitettu yhteensä
- onko kadonnut aineiston juttujen mukaan löydetty

Excel-taulukon tietoja hyväksikäyttäen tein opinnäytetyön kvantitatiivisen osuuden kuviot, taulukot ja laskin prosenttiosuudet. Tämän tein syyskuussa 2016. Toisella analyysikierroksella lokakuussa 2016 keskityin lukemaan juttuja tarkemmin etsien aineiston jutuista deskriptiiviseen analyysiini kuuluvia merkkejä esimerkiksi kielellisistä valinnoista kadonneita henkilöitä käsiteltäessä. Tutkin lisäksi siitä, keitä jutuissa oli haastateltu, sillä halusin selvittää, päteekö Saarisen esittämä Winterin väite (2013) uhrien omaisten haastatteluista ideaalin uhrin kuvan lisäämiseksi paikkansa.

Aineistoni koostuu verkkouutisista, joita on aineistossani yhteensä 247 kappaletta. Jutuista 122 on julkaistu MTV:n verkkosivuilla ja 125 Ilta-Sanomien verkkosivuilla, mikä tekee aineiston jakaumasta melko tasaisen.

Koska kadonneita koskevat uutiset tehdään havaintojeni mukaan pääosin poliisin lähettämien tiedotteiden pohjalta, ovat sekä MTV:n että Ilta-Sanomien lyhyemmät uutiset melko samankaltaisia. Suurimmat erot, joita tässä opinnäytetyössäni pääosin käsittelen, tulevatkin esiin pidemmissä uutistoimittajien itse tekemissä ja taustoittamissa jutuissa.

Lisäksi aineistossani tulee ottaa huomioon myös uutistoimisto Suomen tietotoimiston (STT) vaikutus, sillä molemmat aineistolähteeni käyttävät heidän tuottamaansa materiaalia osana omaa uutissisältöään. Tämä tarkoittaa aineistoni kohdalla sitä, että osa uutisista voi olla yksittäisiä sanavalintoja ja otsikoita lukuun ottamatta jopa täysin samoja aineistomediasta riippumatta. Ainakin yksi aineiston uutinen on julkaistu molemmissa aineistomedioissa, mutta toimituksen STT:n alkuperäisestä muokkaamalla otsikolla.

3.3 Sabluuna aineiston analyysiin

Opinnäytetyöni tutkimuskysymys on, kirjoitetaanko kadonneista nuorista naisista enemmän uutisia kuin jos kadonnut henkilö on esimerkiksi keski-ikäinen mies tai vanha nainen.

Koska uutisaineistoni koostui poikkeuksetta vaaleaihoisista kadonneista henkilöistä, en tule kiinnittämään huomiota kadonneiden ihonvärin kuvailuun analyysini jutuissa, vaikka juuri vaalean ihonvärin mainitseminen on listattu usein kadonneen valkoisen naisen syndrooman tunnusmerkiksi (esimerkiksi Smolej 2011, Stillman 2007).

Sen sijaan tutkin muun muassa seuraavia asioita:

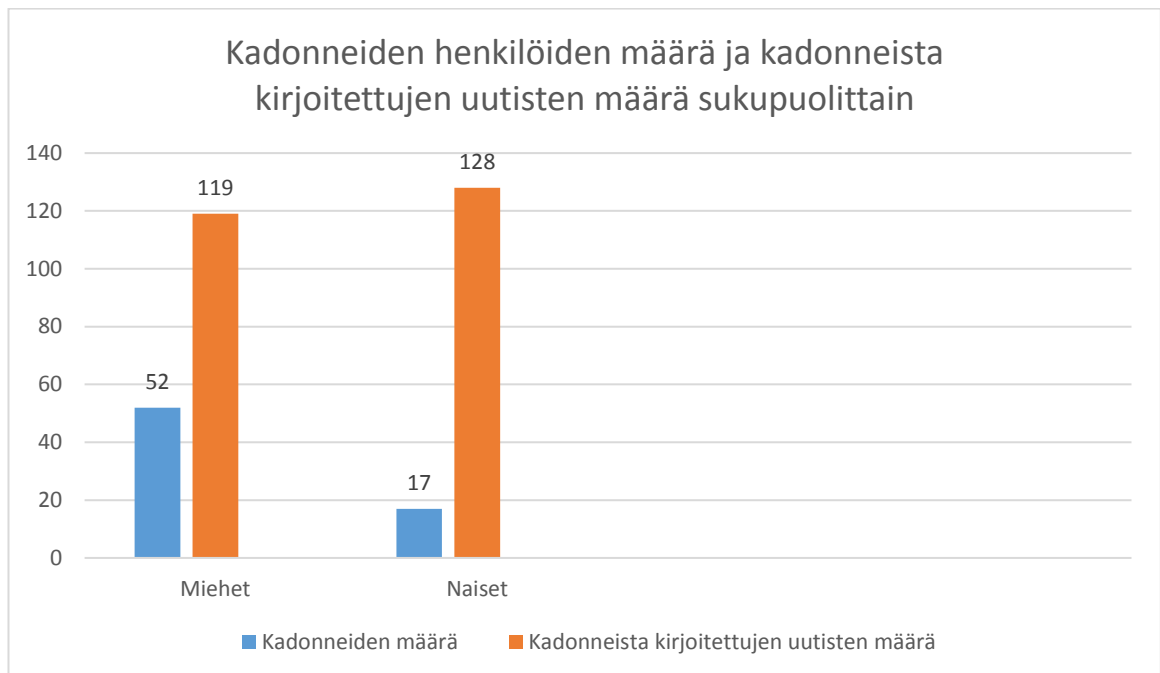
- kuinka monta uutista kadonneista on tehty ikään ja sukupuoleen suhteutettuna
- kuinka laajoja tapausseurannat olivat kadonneen ikään ja sukupuoleen suhteutettuna
- kuvaillaanko kadonneiden henkilöiden ulkonäköä muilla tavoin kuin tuntomerkkejä luettelemalla (esimerkiksi käyttämällä adjektiiveja *kaunis*, *komea*)
- kuvaillaanko uhrien muita ominaisuuksia kuten luonteenpiirteitä
- kuvaillaanko kadonneita erityisen positiivisin termein (*ystävällinen*, *iloinen*) ja onko jutuissa haastateltu kadonneiden perhettä tai tuttaviam, jotka kertovat positiivisia asioita kadonneesta läheisestään

Tutkin myös, toteutuuko ulkonäön sekä positiivisten ja hyvien asioiden ja luonteenpiirteiden korostaminen erityisesti naisia koskevissa uutisissa.

3.4 Aineiston kvantitatiivinen analyysi

3.4.1 Ikä- ja sukupuolijakauma

Aineiston uutisista yhteensä 128 käsittelee kadonnutta naishenkilöä ja 119 kadonnutta mieshenkilöä. Kadonneista uutisoinnin määrän perusteella sukupuolijakauman voisi katsoa siis olevan melko tasainen, mutta kun siirrytään tarkastelemaan sitä, kuinka monesta eri henkilöstä uutisaineistossani on kirjoitettu, erot sukupuolien välillä tulevat selkeämmin näkyviin (kuvio 1).

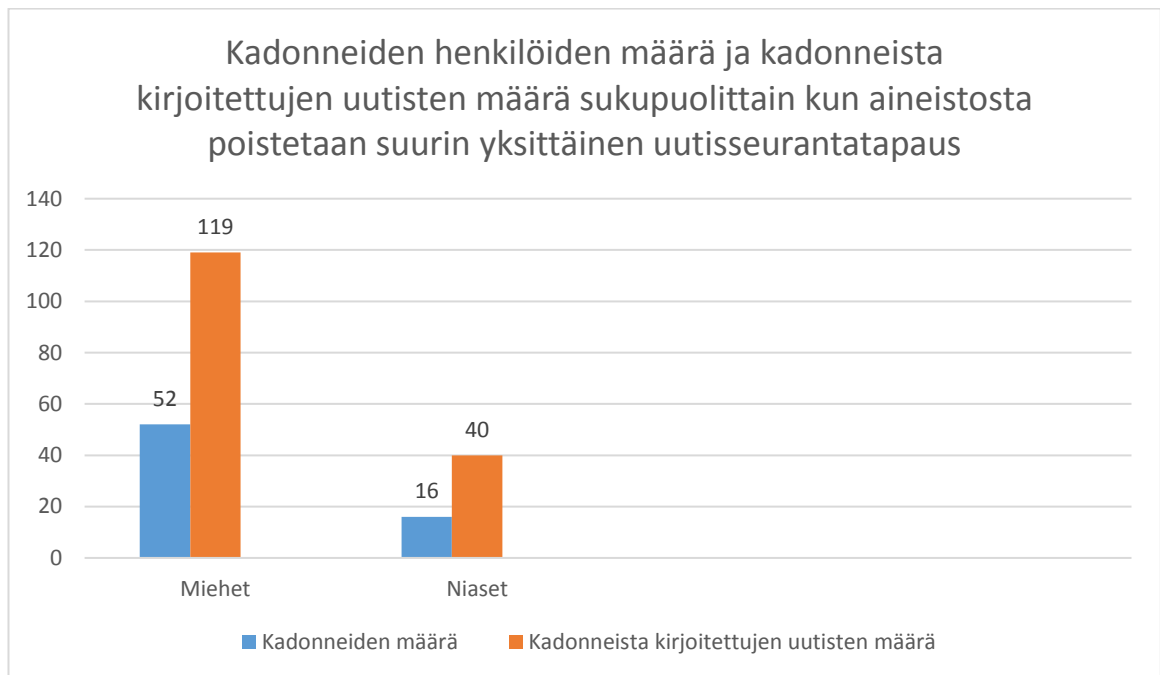

Kuvio 1. Kadonneiden henkilöiden määrä (N=69) ja kadonneista kirjoitettujen uutisten määrä (N=247) sukupuolittain.

Yhteensä uutisaineistoni osaksi päätyi 69 eri henkilöä: 17 naista ja 52 miestä. Tämä tarkoittaa, että siinä missä yhden mieshenkilön katoamista käsitellään aineistoni perusteella keskimäärin 2,2 uutisessa, saa kadonneen naisen tapaus palstatilaa 7,5 uutisen verran (kuvio 1). Jo tästä voidaan päätellä, että kadonneen naishenkilön tapaukset kiinnostavat mediaa (ja lukijoita, jotka osaltaan ohjaavat median tuottamia sisältöjä) enemmän kuin esimerkiksi vastaavissa olosuhteissa kadonnut mieshenkilö.

Yllä olevaa väitettä tarkasteltaessa on kuitenkin otettava huomioon aineiston aikarajaus, sillä aineistossani on yhden tietyn kadonneen naishenkilön tapausta käsitteleviä uutistekstejä yhteensä 88 kappaletta, eli yli kolmannes koko aineistosta. Merkittävää on mielestäni kuitenkin myös se, että aineistoni enemmistön muodostava katoamistapaus käsitteli juuri naisen katoamista. Lisää tästä luvussa 3.6.

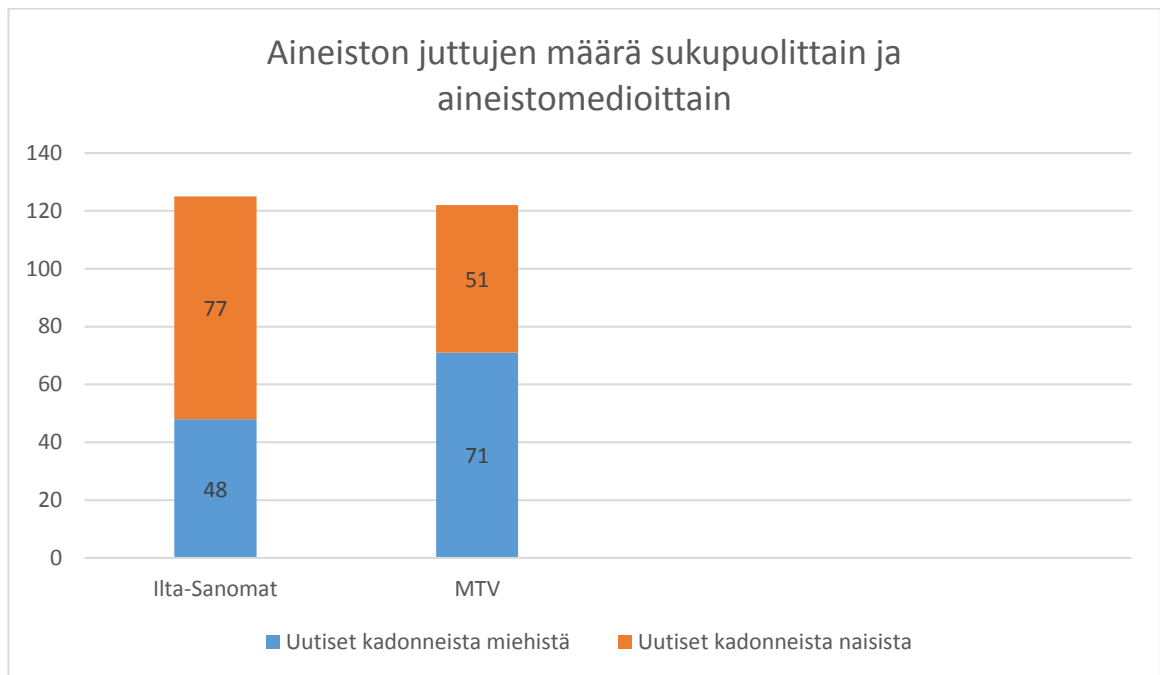
Mikäli aineistosta poistetaan suurin yksittäinen juttuja aineistoon tuottanut tapaus, muuttuu kuvioden esittämä suhde huomattavasti (kuvio 2).

Kuvio 2. Kadonneiden henkilöiden määrä (N=68) ja kadonneista kirjoitettujen uutisten määrä (N=159) sukupuolittain kun aineistosta poistetaan suurin yksittäinen uutisseurantatapaus.

Suurimman yksittäisen uutisseurantatapauksen poisto aiheuttaa sen, että suurin osa aineiston jutuista käsittelee nyt aineiston kadonneita mieshenkilöitä. Jos alkuperäisen aineiston suhdeluvut juttumäärän ja kadonneen henkilön sukupuolen välillä olivat 7,5 ja 2,2, ovat ne yksittäisesti suurimman uutisseurantatapauksen poiston jälkeen 2,2 juttu per kadonnut mies ja 2,5 juttua per kadonnut nainen.

Vaikka kuvio onkin nyt vähemmän dramaattinen, kirjoitetaan naisista silti hieman enemmän kuin jos kadonnut on mies. Toisaalta, koska suurin yksittäinen uutisseuranta käsittelee juuri kadonnutta nuorta naishenkilöä, voitaisiin se nähdä kadonneen valkoisen naisen syndroomaa todentavana ilmiönä. Lisää tästä luvussa 3.6.

Kuvio 3. Aineiston juttujen määrä sukupuolittain ja aineistomediaoitain (miehet N=119, naiset N=128) ja aineistomediaoitain (Ilta-Sanomat N=125, MTV N=122).

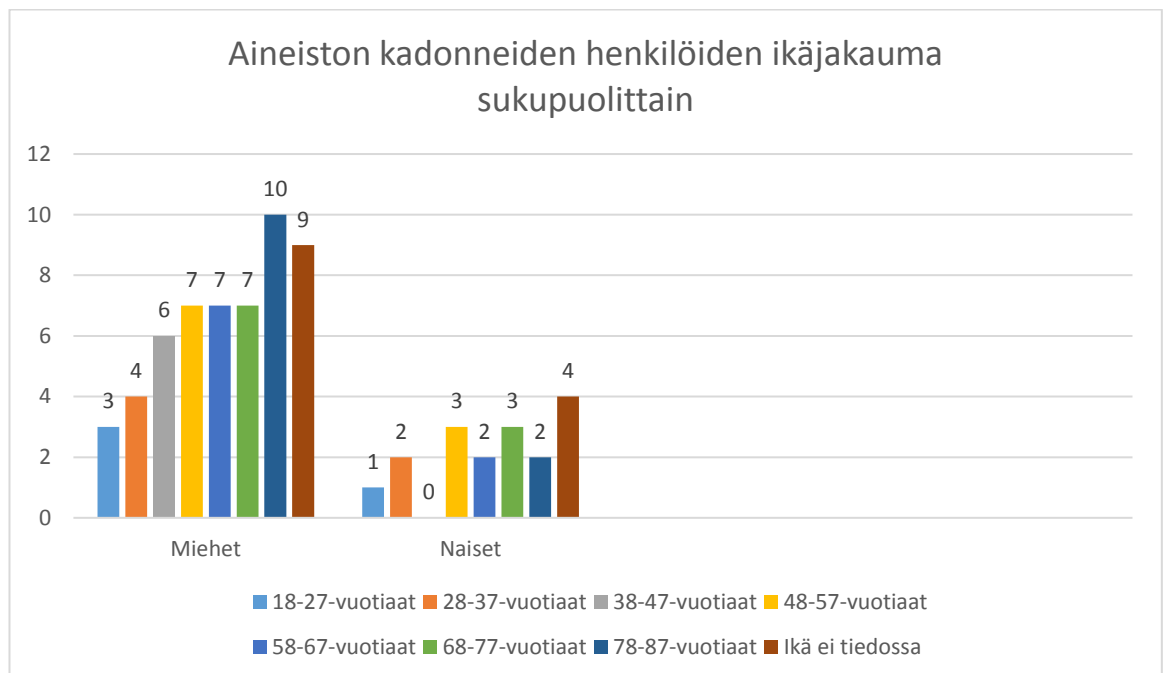
MTV uutisoi aineiston perusteella enemmän kadonneista mieshenkilöistä (58 prosenttia MTV:n jutuista) (kuvio 3), siinä missä Ilta-Sanomilla oli enemmän kadonneisiin naishenkilöihin liittyviä uutisia (62 prosenttia Ilta-Sanomien jutuista).

Ikäjakauman osalta jaoin aineistoni uutisten käsittelemät henkilöt kahdeksaan kategoriin: 18-27-vuotiaat, 28-37-vuotiaat, 38-47-vuotiaat, 48-57-vuotiaat, 58-67-vuotiaat, 68-77-vuotiaat, 78-87-vuotiaat sekä ne, joiden ikää ei kerrottu uutisissa (kuvio 4). Ikäryhmärajaukset tein kymmenen vuoden välein, jotta jaottelu ikäryhmiin olisi selkeintä ja otantaryhmittä olisivat tasaiset. Rajauksen ala-arvona käytin täysi-ikäisyyden rajaa (18 vuotta) ja yläarvona aineistoni iäkkäimmän henkilön ikää (87 vuotta).

Miesten kohdalla suurin piikki kadonneiden ikäryhmissä syntyvät niin sanotusti ”iättömien” ja 78-87-vuotiaiden kohdalle. Kun kyseessä olivat 38-77-vuotiaat kadonneet miehet, olivat aineiston kadonneiden määrät hyvin tasaisia. Vähiten miehistä kadonneita oli alle 28-vuotiaiden joukossa. Kadonneiden naisten kohdalla hajonta oli taas suurempaa: esimerkiksi alle 28-vuotiaita kadonneita oli vain yksi ja 38-47-vuotiaita ei yhtäkään. Naisten kohdalla

enemmistön kadonneista voidaan sanoa olleen miesten tapaan heissä, joiden ikää ei kerrottu uutisissa. Myös 48-57-vuotiaat sekä 68-77-vuotiaat olivat yleiseen ryhmäkokoon suhteutettuna naistapausten enemmistössä. (Kuvio 4)

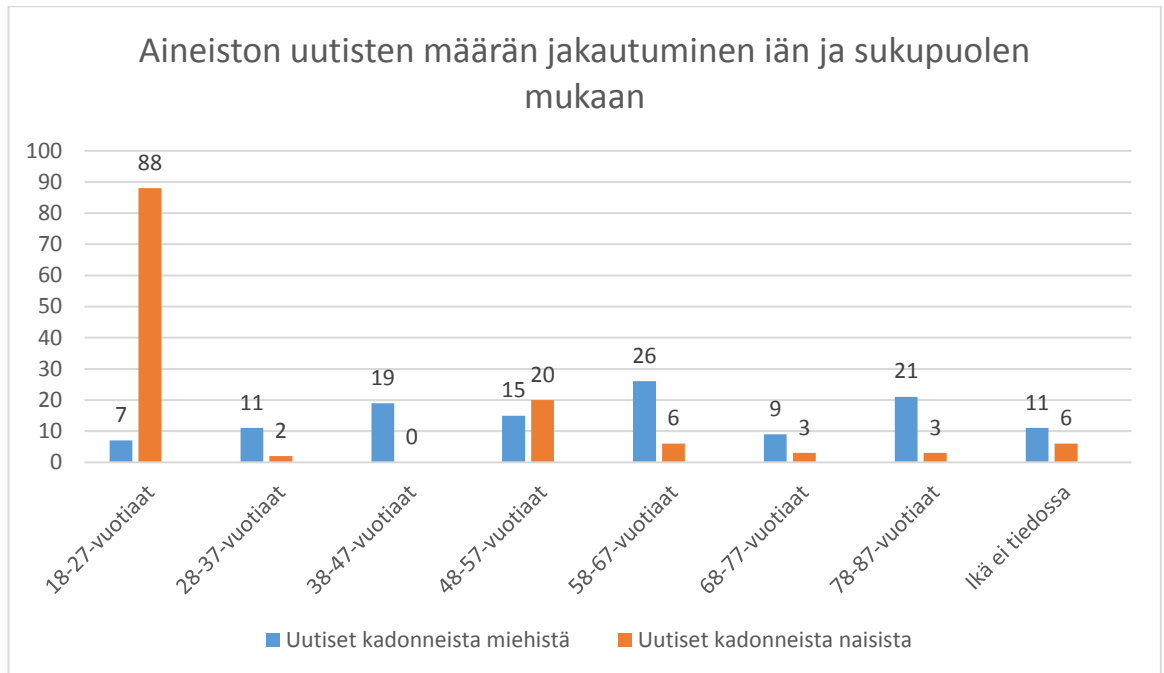
Lähes joka viidennessä kaikista tapauksessa kadonneen henkilön ikää ei kerrottu. Enemmän niin sanottuja ”iättömiä” tapauksia oli naisten aineisto-osuudessa, jossa tällaisia tapauksia oli yli viidennes. Miesten kohdalla vastaava luku oli hieman alle viidennes. (Kuvio 4)

Kuvio 4. Aineiston kadonneiden henkilöiden ikäjakauma sukupuolittain (miehet N=52, naiset N=17).

Kun tarkastellaan sitä, minkä ikäryhmän ihmisistä aineistomedioissani kirjoitettiin eniten, saadaan esiin mielenkiintoinen havainto: selkeästi suurin piikki (kuva 5) piirtyy nuorten, 18-27-vuotiaiden naisten kohdalle. Vaikka aineistoni kadonneissa henkilöissä on mukana vain yksi tätä ikäryhmää edustava nainen, muodostaa hänen tapauksensa silti selkeästi suurimman aineisto-osan 88 kappaleella uutisia. Toiseksi suurin ryhmä olivat 58-67-vuotiaista miehistä kertovat jutut (kuvio 5), joita oli miesten tapausmääriin verraten kohtalainen määrä, noin 13 prosenttia koko kadonneiden miesten määrästä.

Vähiten palstatilaa iän mukaan saivat nollaedustettujen 38-47-vuotiaiden naisten lisäksi 28-37-vuotiaat naiset, joita tosin oli aineistossa vain kaksi kappaletta. Kummastakin naisesta kirjoitettiin siis vain yksi juttu. Vähiten juttuja miesten kohdalla kirjoitettiin kadonneista alle 28-vuotiaista: kolmea kadonnutta käsiteltiin yhteensä vain seitsemässä jutussa. (Kuvio 4)

Kuvio 5. Aineiston uutisten määrän jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan (miehet N=119, naiset N=128).

3.4.2 Tapausten seurantalaaajuus

Kartoitin myös aineistossani olleen tapausten seurantalaaajuutta laskemalla jokaisesta tapauksesta tehdyt juttumäärät ja vertaamalla niitä kadonneiden ikään ja sukupuoleen (taulukko 1 ja taulukko 2).

Suurin osa aineistoni tapauksista käsitti vain yhden tai kaksi juttua per kadonnut henkilö. Laajemmaksi laskemiani (yli kolme juttua per henkilö per aineistomedia) uutisseurantatapauksia oli aineistossani yhteensä kaksikymmentä kaikista katoamistapauksista. Laajemmin käsiteltyjä katoamistapauksia oli siis koko aineistoni tapausmäärästä hieman alle kolmannes. (Taulukko 1 ja taulukko 2)

Taulukko 1. Aineiston kadonneiden miesten tapaukset ikäryhmittäin ja seurantalaajuuksittain

Ikäryhmä miehet	1-2 juttua	3-4 juttua	Yli 4 juttua	Tapauksia yhteensä
18-27-vuotiaat	2	1		3
28-37-vuotiaat	2	2		4
38-47-vuotiaat	3	1	2	6
48-57-vuotiaat	5	2		7
58-67-vuotiaat	3	3	1	7
68-77-vuotiaat	7			7
78-87-vuotiaat	8	2		10
Ikä ei tiedossa	7	1		8
Tapauksia yhteensä	37	12	3	52

Miesten kohdalla selkä enemmistö tapausseurannoista oli hyvin suppeita: yli 70 prosentissa tapauksista kadonneesta henkilöstä kirjoitettiin vain yksi tai kaksi juttua. Eniten suppeita uutisseurantatapauksia oli eläkeiän ohittaneiden sekä iättömiksi määriteltujen miesten aineisto-osuudessa, vaikka heidän ikäryhmissään katoamistapauksia oli miesten osalta eniten. (Taulukko 1)

Laajoja uutisseurantoja, eli yli neljä juttua per katoamistapaus, oli miesten kohdalla vain kolmen tapauksen verran. Heistä kaksi oli 38-47-vuotiaita ja yksi eläkeikää lähestyvä 58-67-vuotias (taulukko 1).

Kadonneiden naisten osalta suppeita käsittelyjä oli myöskin suhteellisesti eniten: miesten tapaan yli 70 prosenttia koko aineistosta. Merkittävää kuitenkin oli se, että laajoja uutisseurantatapauksia (yli neljä juttua per kadonnut henkilö) oli lähes neljännes koko naisten aineisto-osuudesta. (Taulukko 2)

Eniten suppeita uutisseurantoja naisten aineisto-osuudessa oli 68-77-vuotiaiden sekä niin sanottujen iättömien naisten joukossa. Laajemmat uutisseurannat sen sijaan koskivat kaikki alle 68-vuotiaita naisia. (Taulukko 2)

Taulukko 2. Aineiston kadonneiden naisten tapaukset ikäryhmittäin ja seurantalaajuuksittain

Ikäryhmä naiset	1-2 juttua	3-4 juttua	Yli 4 juttua	Tapauksia yhteensä
18-27-vuotiaat			1	1
28-37-vuotiaat	2			2
38-47-vuotiaat				
48-57-vuotiaat		1	2	3
58-67-vuotiaat	1		1	2
68-77-vuotiaat	3			3
78-87-vuotiaat	2			2
Ikä ei tiedossa	4			4
Tapauksia yhteensä	12	1	4	17

Mikäli laajoja uutisseurantoja (yli neljä juttua per katoamistapaus) suhteutetaan koko aineiston katoamistapausten määrään (N=69), kirjoitettiin naisista useammin laajoja seurantoja kuin kadonneista miehistä. Laajoja uutisseurantoja naisista oli kuusi prosenttia kaikista tapauksista ja laajoja uutisseurantoja miehistä vain neljä prosenttia kaikista katoamistapauksista.

Laskennallisesti voidaan siis sanoa, että vaikka erot naisten ja miesten välillä juttumäärissä ja tapausten seurantalaajuuksissa eivät ole merkittäviä, kirjoitetaan kadonneista naisista ehkä hiukan herkemmin, joka osaltaan johtaa heidän kohdallaan laajempia juttukonaisuuksien syntymiseen yksittäisten tapausten ympärille.

3.5 Aineiston deskriptiivinen analyysi

Seuraavassa tulen analysoimaan deskriptiivisesti aineistoni uutistekstejä. Tarkastelen muun muassa uutistekstien kielellistä sisältöä sekä minkälaista kuvailua aineistossani esiintyvät kadonneet henkilöt saivat jutuissa osakseen. Tutkinnan alla on myös, se keitä jutuissa pääsetään ääneen. Tarkastelu tapahtuu pääosin vertailemalla kutakin näkökulmaa sukupuolten välillä.

3.5.1 Ulkonäön ja luonteen kuvaukset

Aineistoni uutisissa yhdessäkään kadonneen henkilön ulkonäöstä ei tehty tavanomaisista tuntomerkkitiedoista (sukupuoli, ikä, silmien ja hiusten väri, vaatteet ja asusteet, pituus ja paino) poikkeavia lausuntoja tai päätelmiä, eli kadonneita ei kuvailtu esimerkiksi sanoilla *kaunis*, *sievä* tai *komea*. Tässä kohdin kadonneen valkoisen naisen syndrooma ei pitänyt analyysiaineistoni juttuihin. Myöskään Smolej'n esittämä määritelmä kadonneen henkilön vaaleaihoisuudesta (Aro, 2011, 7) ei pitänyt, sillä kadonneen henkilön ihonväriä ei mainittu yhdessäkään aineistoni jutussa. Tämän takia en pitänyt ihonvärin mainintaa kovin merkittävänä analyysissäni.

Ihonvärin maininnan poisjäämisen uutisteksteissä voi selittää esimerkiksi sillä, että osasta kadonneista julkaistiin uutisissa tuntomerkkien lisäksi myös kuva, josta kadonneen henkilön ihonväri käy ilmi. Toisaalta, aineistossani esiintyneistä henkilöistä kaikki ovat oletetusti vaaleaihoisia, sillä missään uutisessa ei erikseen mainittu tuntomerkkinä henkilön ihonväriä, vaan vaaleaa ihoa pidettäneen Suomessa oletusarvona.

Väite nuoruuden ja naiseuden yhteydestä kadonneen valkoisen naisen syndroomaan ja median kiinnostukseen tapausta kohtaan (Aro, 2011, 7.) päti ainakin tapausten seurantalajuudessa, sillä kuten aiemmassa alaluvussa esitin (kuvio 5) kirjoitettiin nuorimman tarkasteluikäryhmän naisista verrannollisesti eniten koko analyysiaineistossani.

Kuten aiemmin todettiin, oli suurin osa aineistoni jutuista melko suppeita sekä pituudeltaan että tapausseurannan määrältään. Laajemmin seuratuissa tapauksissa toimittajat olivat kuitenkin usein haastatelleet myös kadonneiden perhettä ja tuttavien (esimerkiksi puolisoa, lapsia, ystäviä, esimiestä).

Ulkonäön kuvailun sijaan perheen ja tuttavien haastatteluosuuksia sisältäneissä jutuissa kuvailtiin ennemminkin kadonneiden luonteenpiirteitä ja tunnetiloja. Luonteenpiirteiden kuvailua ei esiintynyt lainkaan toimittajien tekemissä leipätekstiosuuksissa, vaan ainoastaan haastateltavien sitaateissa. Haastateltavat kuvasivat kadonneita läheisiään ja tuttaviaan esimerkiksi seuraavanlaisin ilmaisin:

- ”ei katoaisi noin vain”
- ”hän oli onnellinen”

- ”*pidetty ja positiivinen työkaveri ja ystävä*”
- ”*iloinen ja tarmokas*”
- ”*ulospäinsuuntautunut*”
- ”*en usko, että hän minulle tai äidilleen niin tekisi (katoaisi)*”

Kuvailut liittyivät siis pääosin positiivisiin pidettyihin luonteenpiirteisiin (sosiaalisuus, iloisuus) sekä perhekeskeisyyteen. Perhekeskeisyyden kuvauksiksi katson muun muassa kuvaukset, joissa kadonneen henkilön ei uskota kadonneen omaehtoisesti, sillä kadonnut ei hyvänä ihmisenä haluaisi tuottaa teollaan tahallisesti suurta tuskaa omaisilleen.

Omaisten kertomukset voidaan nähdä mielestäni kahdella tavalla: joko ideaalin uhrin piirteenä tai lisäarvon tuomisena surulle. Kun omaiset kertovat uhreista mahdollisimman koskettavasti ja kertomuksissa toistuvat kadonneiden hyvät luonteenpiirteet (iloisuus, sosiaalisuus, perhekeskeisyys) tuovat ne samalla lisäarvoa omaisten surulle (Winter 2002, teoksessa Saarinen 2013, 58.). Surun lisäarvo puolestaan näkyy tunteellisuuden korostumisena uutisteksteissä, joka puolestaan voidaan nähdä lukijoita houkuttelevana menetelmänä.

Toisaalta, koska osassa katoamistapauksista kyseessä on kadonneen henkilön vapaaehtoinen teko mahdollisissa itsetuhoisissa aikeissa, voidaan kadonneiden läheisten kertomukset nähdä myös vainajan hyväntahtoisena muisteluna, sillä yleisen käytännön mukaan kuolleista henkilöistä ei yleensä nosteta esiin negatiivisia asioita. Kuolleesta henkilöstä panettelevan tai loukkaavan tiedon levittäminen on määritelty myös rikokseksi rikoslainsäädännössä (Rikoslaki 1889/39). Kuoleman mahdollisuus voidaan nähdä myös haastattelujen sitaattien kielellisissä valinnoissa, sillä osa haastatelluista puhui kadonneesta henkilöstä menneessä aikamuodossa (*”hän oli onnellinen”*).

Analyysin perusteella ei voida siis sanoa, että omaisten haastattelujen liittäminen osaksi kadonneesta henkilöstä kertovaa juttua ja kadonneiden henkilöiden luonteenpiirteiden kuvailu olisi sidonnaisuudessa henkilön sukupuoleen. Tapahtuman seurantalajuuteen puolestaan luonteenpiirteiden kuvaukset ovat hyvinkin sidonnaisia, sillä mitä pidempään tapahtumasarjaa seurataan, sitä enemmän siihen halutaan keksiä uusia näkökulmia ja tällöin kadonneen omaisten haastattelut ovat hyvä tapa saada lisää aihetta koskevaa sisältöä.

3.5.2 Uhrius ja sen piirteet aineiston uutisteksteissä

Uhriuden piirrettä analyysiaineistoni uutisista tarkasteltaessa käytän sabluunana Christien määritelmää ideaalista uhrista, joka on viaton, hyvä ja heikko (1986, teoksessa Smolej 2011, 70.). Lisäksi hyödynnän Cavenderin, Bond-Maupinin ja Jurikin ajatusta, jonka mukaan ideaali on uhri nuori, vaaleaihoinen, stereotyyppisen kaunis, neitsyt tai naimisissa oleva pienten lasten äiti (1999, teoksessa Smolej 2011, 70.). Toisaalta ideaali uhri on myös auttavainen, perhekeskeinen ja kunnollinen (Saarinen 2013, 58.).

Ideaalin uhrin kuvaukset aineiston jutuissa voi mielestäni yhdistää edellisessä alaluvussa kuvailtuihin kadonneiden luonteenpiirteisiin ja tunnetiloihin. Kuten jo yllä esitin, nousevat kadonneiden henkilöiden lähiomaisten haastatteluissa usein esiin Christien ja Saarisen esittämät ideaalin uhrin kriteerit. Ideaalin uhrin kuvan rakentuminen ei siis ole pelkästään toimittajan tekstiosuuksien varassa, sillä sen muodostumiseen vaikuttavat myös jutuissa ääneen päästettyjen, haastateltujen henkilöiden kertomukset ja niistä valmiiseen juttuun valikoidut osuudet. Toisaalta omaisten haastatteluista sopivien kohtien valitseminen lopullisen jutun osaksi on aina toimittajan päätösvallan alaista toimintaa, joten toimittajan osuutta tietynlaisen uhrikuvauksen rakentajana ei voida täysin kieltääkään.

Lähiomaisten haastattelut katoamistapauksen yhteydessä voidaan nähdä myös Saarisen esittämänä perhekeskeisyyden korostamisena, joka osaltaan luo ja ylläpitää ideaalin uhrin kuvaa. Kadonneiden perhekeskeisyyttä korostettiin myös kertomalla kadonnutta kaipaavasta henkilöstä (*järkyttynyt aviomies*) tai nostamalla perheellisyys jopa otsikkotasolle (*kadonnut kalastajaisä*).

Cavenderin, Bond-Maupinin ja Jurikin uhrin ideaali (1986, teoksessa Smolej 2011, 70.) ei suoranaisesti pätenyt aineistoni uutisiin, mutta Saarisen (2013, 58.) esittämä perhekeskeinen ideaali esiintyi aineistoni uutisissa useammin.

Christien esittämä perinteinen ideaali uhri on heikko ja viaton omaan tilaansa uhrina (1986, teoksessa Smolej 2011, 70.). Heikkous voidaan mielestäni nähdä tässä tapauksessa joko fyysisenä, konkreettisena heikkoutena tai ajatuksen tasolla olevana heikkoutena. Koska Christien ideaali ei määrittele kummasta heikkoudesta on kyse, katsoisin, että fyysisen heikkouden kuvauksina voitaisiin pitää esimerkiksi uhrin lapseutta tai vanhuutta. Toisaalta, kuten aiemmin esitin, uhriuteen liittyy myös niin kutusuttu neito pulassa -myytti,

jossa nuoruus ja naiseus tekevät uhrista heikon ja miehen apua tarvitsevan. Katsoisin tämän kuvauksen olevan enemmän ajatuksen tasolla olevan heikkouden ilmaisu.

Koska aineistoni ei sisältänyt alaikäisiä käsitteleviä juttuja, fyysisen heikkouden merkinä käytän tässä yhteydessä vanhuutta. Molemmissa aineistomedioissa oli juttuja, joissa kadonnutta oli kuvailtu korkeaa ikää ilmaisevilla sanoilla (*ikämies, iäkäs, vanhus*), joiden jonkinlaisena funktiona voidaan pitää heikkouden ja avuntarpeen ilmaisua. Yhteensä tällaisia kuvauksia oli aineiston eri jutuissa reilusti toista kymmentä.

Naiseutta ja sen korostamista voitaisiin tietyssä kehyksessä käsitellä myös heikkouden merkinä, mutten ajattele sen olevan kovin relevantti heikkouden osoitus ainakaan aineistoni jutuissa. Kadonneen henkilön sukupuoli tuli esiin aineistoni teksteissä jo otsikkotasolla niin usein, etten katso sen olevan niinkään toimittajan tietoinen sukupuolta korostava valinta vaan lukijalle informaatiota antava toteava kuvaus kadonneesta henkilöstä.

Kuten edellä totesin, ei kadonneen henkilön luonteen kuvailu ollut sidonnaista sukupuolen, enkä katsoisi myöskään, että ideaalin uhrin tunnuspiirteiden esiintyminen aineistoni uutisteksteissä olisi sekään kadonneen henkilön sukupuolen suhteen sidonnaista.

3.6 Klassinen esimerkkitapaus

Ajanjaksolle, jolta aineistoni keräsin, sattui yksi erittäin mielenkiintoinen katoamistapaus, jonka seuranta oli suomalaisessa mittakaavassa erittäin laajaa. Tämä käy ilmi jo aineistoni yleisestä kuvauksesta analyysi-luvun alussa, sillä yksinään tämä tapaus käsitti yli kolmanneksen koko aineistosta. Kyseessä oli kadonnut 27-vuotias vaaleaihoinen nainen, joka täyttää näin pääpiirteittäin sekä Sharpin (2011) sekä Smolej'n (Aro 2011, 7) määritelmät kadonneen valkoisen naisen syndrooman uhrista.

Vaikken tässä opinnäytetyössä keskittynytkään arvioimaan valkoisen naisen syndrooman esiintymistä uutisjuttujen kuvitusten kautta, katsoisin, että naisen tapauksessa myös kuvien käytöllä oli merkitystä siihen, kuinka paljon tapaus lopulta kiinnosti lukijoita ja sitä kautta myös uutisten tekijöitä, jotka saivat kiinnostuksesta lisäpontta luoda enemmän materiaalia aiheen ympärille. Kadonneesta naisesta julkaistiin uutisten ohessa esimerkiksi kuva hänen häistään, jonka voisi ajatella korostavan hänen ulkonäköään ja kauneuttaan.

Lisää mahdollisten kuvien käytön merkityksestä valkoisen naisen syndrooman ilmiön toteutumiselle luvussa 4.2.

Tapauksen kohdalla täyttyy myös Smolej'n (Aro 2011, 7.) sekä Stillmanin (2007, 492.) esille nostama kriteeri tapauksen laajamittaisesta seurannasta. Merkittävää kadonneen naisen tapauksessa oli siis myös tapausseurannan määrä läpi koko tapahtumaketjun: ensimmäiset jutut kadonneesta kirjoitettiin vain päivä katoamisen jälkeen ja viimeiset jutut julkaistiin lähes viikko hänen löytymisensä jälkeen.

Yhteensä naishenkilö oli kadoksissa 57 päivän ajan, eli jos hänestä kirjoitetun juttumäärän (88 kappaletta) jakaa tälle ajanjaksolle, hänestä kirjoitettiin aineistomedioissani yhteensä noin reilut puolitoista juttua päivässä. Toisaalta huomionarvoista tapauksessa on myös se, että juttujen tuottamista eri näkökulmista jatkettiin myös sen jälkeen, kun nainen oli löydetty menehtyneenä. Tällöin juttuja tehtiin esimerkiksi haastatellen naista etsineitä henkilöitä sekä viranomaisia, siinä missä aiemmissa jutuissa oli haastateltu naisen lähiomaisia. Kuoleman jälkeen lähiomaiset haluttiin mitä ilmeisimmin jättää suremaan rauhassa menestystään. Ennen naisen löytymistä hänen lähiomaisensa oli ollut erittäin aktiivinen antamaan haastatteluja sekä tuomaan tapausta ja sen etenemistä median tietoon.

Poikkeuksellisen naisen tapauksesta teki myös juttutyyppejen kirjo: kaikki hänestä ja hänen tapauksestaan kirjoitetut jutut eivät olleet pelkkiä uutisia tai haastattelujen pohjalta tehtyjä juttuja, vaan joukossa oli esimerkiksi muutama kommenttikirjoitus tapauksesta. Mikä sai mediat kirjoittamaan kommenttitekstejä kadonneesta yksityishenkilöstä, joka oli koko Suomen kansalle täysin tuntematon vielä tunteja ennen katoamistaan? Oliko syynä henkilön sukupuoli, nuoruus, jutuissa mainitsematta jäänyt, mutta mahdollisesti kuvilla esille tuotu kauneus, vai jokin muu? Vastaavasti koko vuoden aikana, jolta aineistoni jutut oli kerätty, yhdestäkään toisesta katoamistapauksesta ei kirjoitettu kommenttimuotoisia tekstejä.

Tapaus edustaa myös ideaalin uhrin määritelmää, sillä monissa naisesta kertovista jutuista korostettiin hänen perhekeskeisyyttään mainitsemalla tai haastatteleamalla esimerkiksi hänen vanhempiaan, puolisoaan tai ystäviään. Jutuissa korostettiin myös hänen kunnollisuuttaan kertomalla, kuinka tunnollinen työntekijä nainen oli. (Saarinen 2013, 58.) Jutuissa toteutui myös osittain Christien määritelmä ideaalista uhrista (1986, teoksessa Smolej 2011, 69), sillä kunnialliseksi päämääräksi voitaisiin katsoa monipuoliset kertomukset naisen työstä ja omistautumisesta sille.

Katsoisin, että tämä tapaus edustaa hyvin kadonneen valkoisen naisen syndroomaa ilmentävää tapausta suomalaisessa kulttuurikontekstissa, sillä se toteuttaa sekä syndroomaan liitettyjä piirteitä että ideaalin uhrin eri määritelmiä (esimerkiksi Christie 1986, Saari-nen 2013). Naisen tapausta voisi käyttää tapauksen suomalaisena klassikkoesimerkkita-pauksena, kuten esimerkiksi Smolej on käyttänyt aiemmin Karoliina Kestin tapausta (Aro 2011, 7.)

3.7 Yhteenveto

Opinnäytetyöni perusolettama oli työni aloittaessani, että kadonneen valkoisen naisen syndrooma toteutuisi suomalaisissa kadonneista kertovissa uutisteksteissä ainakin jossa-kin määrin. Tietyissä määrin näin olikin.

Vaikka aineistoni perusteella median pääkiinnostus oli kadonneen valkoisen naisen syn-drooman tunnuspiirteet täyttävissä nuorissa naisissa, ei voida sanoa, että kiinnostus ka-toamistapausten kyseessä ollessa olisi yksinomaan heitä koskevaa. Uutisia kirjoitettiin yhtä lailla kadonneista keski-ikäisistä ja vanhuksista kuin miehistäkin. Kolme eniten aineis-totekstejä kerännyttä tapausta eivät olleet nekään kaikki naisista kertovia, vaan mukana oli yksi nainen ja kaksi miestä. Sen sijaan aineistojen seurantalaaajuudessa naisten koh-dalla näkyi pienehkö, mutta havaittavissa oleva ero miehiin: naisten kohdalla juttujen seu-rantalaaajuudet olivat suuremmat kuin miehillä. Tämän opinnäytetyön analyysiaineiston on-gelmallisuudesta sekä sen vaikutuksesta tutkimuksen lopputulemaan lisää luvussa 4.1.

Toisaalta yksittäisesti suurimman osan aineistostani muodosti kadonneen valkoisen nai-sen syndrooman tunnusmerkit täyttävä henkilö: nuori, vaaleaihoinen nainen, joka samalla tuli täyttäneeksi myös ideaalin uhrin tunnusmerkkejä. Lisää näistä havainnoista luvussa 3.5. Naisen tapausta voidaan mielestäni käyttää jossain määrin jopa valkoisen naisen syndroomaa ilmentävien suomalaisten kadonneita koskevien uutisten klassikkoesimerkki-tapauksena.

Kadonneen valkoisen naisen syndrooman deskriptiiviset tunnuspiirteet (kauneus, nuo-ruus, naiseus, vaaleaihoisuus) toteutuivat jossakin määrin aineistoni uutisissa, mutteivat täysin aukotta. Etenkin ulkonäön ja kauneuden korostaminen sekä vaalean ihonvärin esiintuominen olivat piirteitä, jotka jäivät puuttumaan aineistoni teksteistä täysin.

Laskennallisesti katsoen valkoisen naisen syndrooma esiintyy, jollei tahallisena niin ainakin piilevänä ilmiönä aineistoni jutuissa. Median (ja täten myös yleisön) kiinnostus kadonneita naisia kohtaan vaikuttaisi olevan lopulta hieman suurempi kuin kadonneita miehiä kohtaa, vaikka molemmista sukupuolista kirjoitetaankin. Tekstianalyttisellä tasolla syndrooman ilmeneminen ei puolestaan käynyt ilmi, enkä huomannut esimerkiksi kadonneisiin liittyvien kuvailujen olevan sukupuolisidonnaisia.

Vaikka kadonneen valkoisen naisen syndrooma on tutkimuksen perusteella ilmiönä varsin todellinen, en katso, että ilmiön yleisyyttä ja olemassaoloa suomalaisessa mediassa voi täydellä varmuudella soveltaa tämän opinnäytetyön avulla, sillä analyysiaineiston koko oli lopulta tämänlaiseen analyysiin melko suppea.

4 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastelen opinnäytetyöni analyysin luotettavuutta, onnistumistani tutkimuksen teossa sekä pohdin toimittajan vastuuta ja etiikkaa katoamistapauksista kirjoitettaessa.

4.1 Tutkimuksen luotettavuudesta

Tämän opinnäytetyön tutkimusaineisto koostui vuoden 2015 aikana aineistomedioissa julkaistuista kadonneita henkilöitä koskevista uutisista, joita kertyi yhteensä lähes 250. Alkuperäinen suunnitelmani oli vertailla kadonneita käsitteleviä uutisia kolmen tai jopa neljän eri aineistomedian välillä (MTV:n ja Ilta-Sanomien lisäksi esimerkiksi Iltalehti ja Helsingin Sanomat), mutta totesin sen lopulta liian laajaksi tehtäväksi tämän laajuiseen tutkimustyöhön – analysoitavia juttuja olisi tällöin kertynyt noin 500, jopa lähemmäs tuhatkunta.

Vaikka analysoitava aineisto oli nyt jo suhteellisen laaja, se ei ole täysin vakuuttava ja kattava arvioimaan kadonneen valkoisen naisen syndrooman esiintymistä koko Suomen uutiskentän laajuudelta tai edes valitsemissani aineistomedioissa. Laajuuden suhteen ongelmallista oli myös se, että suurin osa kadonneita henkilöitä käsittelevistä aineistoni jutuista oli hyvin lyhyitä, eivätkä ne sisältäneet kovin kummoisia kuvailuita kadonneista henkilöistä. Tutkimuksen olisi siis voinut toteuttaa analysoimalla vain pidempiä taustatoimitustyötä vaatineita uutistekstejä.

Päädyin lopulta rajamaan tutkimusmediani kahteen ja tutkimusaineiston keruuvuoteni vuoteen 2015. Vuoden valinta oli minulle selvä kahdestakin eri syystä: vuodelta 2015 minulle oli jäänyt mieleen useampikin merkittävä katoamistapaus, joista etenkin kadonneen tšekkiläisen tapaus oli herättänyt paljon keskustelua paitsi työpaikallani myös tuttavapiirisäni. Toinen syy tutkimusaineiston keruuvuoden valintaan oli se, että aineisto olisi tällä ajanjaksolla suhteellisen tuoretta ja tuottaisi näin vielä ajanmukaista tietoa tutkimuskohtekohtaisesti.

Vuoden rajauksen suhteen ongelmalliseksi muodostui yllä aiemmin mainittu tšekkiläisen tapaus. Hänen katoamisensa aiheutti syksyllä 2015 merkittävän uutispiikin, joka näkyi myös aineistossani. Yhdestä tapauksesta kahdeksan viikon aikana kahdessa mediassa

julkaistut 88 juttua ovat määrällisesti erittäin paljon. Edellinen vastaavansuuruinen media-mylläkkä katoamistapauksen ympärille oli syntynyt noin neljä vuotta aiemmin 15-vuotiaan Karoliina Kestin kadotessa. Herääkin kysymys: kuinka luotettavaa on tehdä tutkimusta aineistosta, josta lähes kolmasosan muodostaa yksittäinen katoamistapaus? Olisiko aineistonkeruun aikarajaus tehdä toisin?

Aineiston määrän sekä tutkimusvuoden valinnan lisäksi tutkimuksen luotettavuuteen voidaan katsoa vaikuttavan myös tietoperustassa esitetty lähdemateriaali. Koska työssä kyseessä on journalismitutkimus, voidaan osin lähdemateriaaleina käytettyjä sosiologian ja kriminologian tutkimuksia ja näiden aihealueiden tutkijoiden teorioita ja lausuntoja pitää epärelevantteina aiheen suhteen. Ongelmallisena voidaan pitää myös sitä, että suurin osa lähdemateriaalista ja lähdemateriaaleina käytetyistä tutkimuksista on tehty Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa paikallisten medioiden toimintaa tarkastelemalla. Suomalaisen median toiminta eroaa mielestäni hyvin paljon näiden edellä mainittujen maiden medioiden toiminnasta, joten onko tutkimusta hyvä pohjata täysin eri tavoin ja eri lähtökohdista toimivien medioiden tutkimukseen? Kadonneen valkoisen naisen syndrooman voi siis nähdä olevan myös kulttuurisidonnainen ilmiö, joka ei toteudu niin selkeästi tai räikeästi eri mittareilla hyvin tasa-arvoisessa Suomessa kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa.

Suomalaista tutkimusta kadonneen valkoisen naisen syndroomasta ja sen suhteesta maassamme julkaistaviin uutisteksteihin ei kuitenkaan ole tehty, joten tämän työn tietoperusta oli pakko pohjata jo olemassa ja saatavilla oleviin materiaaleihin.

4.2 Itsearviointi

Opinnäytetyöni aihevalinta oli mielestäni erittäin onnistunut, sillä se oli minulle paitsi ammatillisesti myös henkilökohtaisesti mielenkiintoinen ja motivoiva. Halusin kyseenalaista niin omia ja kuin alani työskentelytapoja ja tutkia, kiinnostuuko media tai kiinnostuvatko lukijat enemmän tietynlaisista uhreista (tässä tapauksessa nuorista naisista).

Aluksi varsinkin lähdemateriaalin etsiminen tuotti vaikeuksia, sillä kadonneen valkoisen naisen syndroomasta oli saatavilla suomeksi tietoa vain hyvin vähän, eikä sekään usein ollut tutkimuslähteeksi soveltuvaa materiaalia. Englanninkielisiä lähteitä löytyi lopulta mel-

kein yli tarpeidenkin, mutta niiden kohdalla ongelmallisena voidaan pitää joko suomalaisen verraten erilaista kulttuurikontekstia tai tekijöiden ei-journalistista taustaa esimerkiksi kriminologian ja sosiologian tutkimuksessa.

Koska aihevalinta oli minulle mieluinen, koin aineiston keruun ja analysoinnin erittäin motivoivana. Erityisen tyytyväinen olen analyysin kvantitatiiviseen osuuteen, jossa kävi muun muassa ilmi, että vaikka naisten osuus aineiston kadonneista henkilöistä oli suhteessa kadonneisiin miehiin vähäinen, kirjoitettiin heistä lopulta enemmän juttuja kuin miehistä. Samainen analyysiosuus osoitti myös, että jos aineistosta poistetaan suurin yksittäinen juttu tuottanut tapaus, muuttui asetelma huomattavasti tasa-arvoisemmaksi kadonneiden miesten ja naisten välillä. Toisaalta yhden yksittäisen kadonneen nuoren naisen tapauksen nousua esiin aineistosta voidaan myös pitää merkinä ilmiön olemassaolosta.

Kuten yllä kerroin, syntyi tarkasteluajanjaksoni aikana toinen Suomen mittakaavassa merkittävä uutisseuranta katoamistapauksen ympärille 2010-luvulla: ensimmäinen oli vuonna 2011 kadonnut Karoliina Kesti ja toinen syksyllä 2015 kadonnut tšekkiläisnainen. Olisin tutkimuksessani halunnut vastata kysymykseen siitä, miksi suurimmat katoamistapausseurannat syntyvät juuri kadonneiden naisten ympärille, mutten harmikseni en kyennyt löytämään vastausta omaan kysymykseeni tässä työssä.

Jos aloittaisin tutkimuksen tekemisen uudelleen tämänhetkisillä tiedoilla, tekisin silti työni alkuperäisen suunnitelmani mukaisesti vieläkin laajemmalla aineistolla, vaikka ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjeistettuun laajuuteen nähdä työ- ja materiaaalimäärä olisi varmasti aivan liian suuri. Laajemmalla aineistolla haluaisin varmistaa luotettavamman lopputuloksen tutkimukselleni.

Toisaalta tutkimuksen olisi voinut toteuttaa myös toisenlaisilla tavoilla. Opinnäytetyön valkoisen naisen syndrooman esiintymisestä olisi voinut tehdä myös lisäämällä tekstianalyysin ohkeen myös uutisissa käytettyjen kuvitusten analyysin. Tutkimuksen olisi voinut toteuttaa myös tutkimalla merkittäviksi uutisaiheiksi nousseita kadonneiden naisten tapauksia viimeisen parinkymmenen vuoden ajalta, sillä tähän ajanjaksoon tapauksia mahtuu Karoliinan Kestin ja vuonna 2015 kadonneen tšekkiläisnainen lisäksi useita. Muun muassa syksyllä 1999 kadonneen ja edelleen tasaisesti lehdistössä esille nousevan Raisa Räisäsen tapaus voisi olla esimerkkinä valkoisen naisen syndrooman ilmenemistä.

Jos jossakin asiassa koen onnistuneeni opinnäytetyön tekijänä, ainakin tutkimuksen tekeminen herätti minussa monta kymmentä kysymystä lisää ja haluan ehkä jatkaa saman aiheen tutkimista myöhemminkin. Aikaisemmin Suomessa tehdyn aiheeseen liittyvän tutkimustyön puutteen takia haluaisin myös pitää omaa opinnäytetyötutkimustani jossain määrin pioneeritutkimuksena kadonneen valkoisen naisen syndrooman ja suomalaisen uutiskentän yhdistelmän suhteen.

Toisaalta opinnäytetyö synnytti myös ajatuksia muunlaisesta uutistutkimuksesta tasa-arvon näkökulmasta. Mielenkiintoista olisi tutkia esimerkiksi sitä, minkälaista kieltä ikääntyneistä ihmisistä uutisteksteissä käytetään ja minkälaisiksi heidät kuvataan.

4.3 Lopuksi

Koska kadonneilla henkilöillä ei itsellään ole minkäänlaista sananvaltaa heistä kirjoitettaviin uutisteksteihin nähden, liittyvät myös kysymykset toimittajan etiikasta ja vastuusta mielestäni kiinteästi kadonneita koskevaan uutisointiin. Mielenkiintoisen pohdinnan aiheesta tarjoaa yhdysvaltalaisen uutismedia CNN:n toimittaja Anderson Cooper, joka kertoo populaarikulttuuria tutkineen professori Sheri Parksien haastattelun herättäneen hänessä seuraavanlaisen päätelmän: katoamistarinat sievistä, vaaleista neidoista kiinnostavat yhdysvaltalaisia televisionkatsojia enemmän kuin katoamistarinat, joiden päähenkilönä on esimerkiksi afroamerikkalaistaustainen, vanha tai ylipainoinen henkilö (2006).

Vaikka Cooperin mukaan yksikään kadonnutta koskeva juttu ei ole jäänyt katsojilta huomaamatta, on moni juttu jäänyt silti esittämättä televisiossa (2006). Syynä tähän on ollut se, että television sisältöjä tekevät henkilöt eivät ole uskoneet jutun kiinnostavan katsojia kylliksi (Cooper 2006).

Miksi näin on ja mikä on toimittajan vastuu tapauksesta uutisoitaessa?

Oman kokemukseni mukaan yhdestäkään poliisin lähettämästä katoamisilmoituksesta ei ole jätetty kirjoittamatta uutisjuttua ainakaan tahallisen päätöksen seurauksena. Onko Suomen kokoisessa maassa edes varaa valita, kenen tarina kerrotaan, kuka on arvokas uhri ja kuka ei? Tuskin.

Kysymyksen toimittajien etiikasta esiin nostanut Cooper kysyykin, onko kadonneen valkoisen naisen syndrooman jonkinasteisen esiintymisen taustalla tietoinen rasismi vai vain realismi (2006) sisältöjen kuluttajien kiinnostuksenkohteiden suhteen? Onko totta, ettei lukijoita kiinnosta samalla tavalla kuluttaa sisältöjä henkilöistä, jotka ovat esimerkiksi etniseltä taustaltaan erilaisia kuin he itse? Vai onko uutisjutun draaman kaaren kannalta kiinnostavampaa lukea tai katsoa journalistisia sisältöjä, jotka muistuttava enemmän elokuvia: päähenkilö on kaunis sadun prinsessa ja häntä ahdingossaan pyrkii auttamaan joukko urheita viranomaisia ja tavan kansalaisia? Ruokkivatko tällaiset jutut myyttiä neidosta pulassa ja esimerkiksi naisten pelkoa rikoksen uhriksi joutumisesta? Vaikka Suomessa varsinainen kadonneen valkoisen naisen syndroomaa ei tutkimukseni perusteella esiinnykään, voidaanko ylenpalttisen kadonneesta (nais-)henkilöstä uutisoimisen katsoa tukevan myyttiä neidosta ahdingossa ja rikoksen pelkoa?

Opinnäytetyöni herätti myös mahdollisen jatkotutkimusaiheen, sillä olisi kiinnostavaa tietää, tiedostavatko median kuluttajat tällaisia asioita vai pureskelevatko toimittajat nämä päätökset sisältöjen kuluttajien puolesta jo ennen kuin yhtäkään juttu aiheesta on saatu julki missään mediassa?

Onko toimittajan tehtävä lopulta päättää, kuka on ideaali uhri ja kuka saa palstatilaa? Kuten edellä jo esitin, ei Suomessa kokemukseni mukaan jätetä uutisoimatta kadonneista heidän taustoistaan riippumatta, mutta kenestä lähdetään hakemaan taustatietoja sekä jatkamaan tapauksen seurantaa ja kuinka herkästi? Tekeekö media väärin ruokkiessaan lukijoiden kiinnostusta esimerkiksi nuorten naisten katoamistapauksia kohtaan?

Mitä toimitukset voisivat sitten tehdä toisin, jotta tasa-arvoisuus olisi turvattu uutissisällöissä? Mitä yksittäinen toimittaja voi tehdä asian korjaamiseksi? Pitääkö asiaa edes korjata?

Vastaus riippuu varmasti siitä, keneltä asiaa kysytään. Kaupallisen median toiminnan taustalla ovat aina rahalliset intressit: mitä enemmän sisältöjä kulutetaan, sitä enemmän rahaa saadaan. Sisältöjen kulutuksen kanssa korreloivat puolestaan kuluttajien intressit.

Toimittajien työn ohjenuorana Suomessa toimivista journalistin ohjeistakaan ei löydy suoranaista ohjeistusta aiheeseen liittyen. Pitäisikö uutisoimisen totuudenmukaisuuteen pyrkimisen (Journalistin ohjeet 2013) lisäksi ohjeisiin lisätä kohta tasa-arvon toteuttamisesta

uutisoinnissa? Mielestäni on toimittajan ja toimituksen vastuulla miettiä ja myös kyseenalaista jokaisen katoamistapauksen kohdalla seurannan laajuutta ja jatkuvuutta.

Lähteet

Aro, J. 2011. Journalisti 16/2011. Kauneus piti Karoliinan otsikoissa. Suomen Journalistiliitto. Helsinki.

Cambridge Dictionary. Damsel in distress. Luettavissa: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/a-damsel-in-distress>. Luettu: 26.9.2016.

Cooper, A. 2006. Diagnosing 'Missing White Woman Syndrome'. Luettavissa: <http://edition.cnn.com/CNN/Programs/anderson.cooper.360/blog/2006/03/diagnosing-missing-white-woman.html>. Luettu: 11.10.2016.

Findikaattori 2015. Itsemurhat. Luettavissa: <http://www.findikaattori.fi/fi/10>. Luettu: 26.8.2016.

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Luettu: 28.11.2016

Hiilamo, E. 2015. Nuuksiossa Nelan suuretsinnät – ystävä: " Ei tiedä yhtään, mitä ihmiselle on tapahtunut". Luettavissa: <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/nuuksiossa-nelan-suuretsinnat-ystava-ei-tieda-yhtaan-mita-ihmiselle-on-tapahtunut/5319882>. Luettu: 26.8.2016.

Honkatukia, P. 2011. Naisten ja tyttöjen rikollisuus. Kriminaalihuollon tukisäätiö, Portti vapauteen. Luettavissa: http://www.porttivapauteen.fi/tietoa/tietopankki/2459/naisten_ja_tyttöjen_rikollisuus. Luettu: 26.8.2016.

Hoyle, C. & Young, R. 2002. New Visions of Crime Victims. Luettavissa osittain: <https://books.google.fi/books?id=46bbBAAAQBAJ&pg>. Luettu: 26.9.2016.

Ilta-lehti 2011. Karoliina Kestin katoamista tutkitaan tappona. Luettavissa: http://www.iltalehti.fi/uutiset/201108220162229_uu.shtml. Luettu: 19.9.2016.

Journalism Center on Children & Families. Missing White Girl Syndrome. Luettavissa: <http://journalismcenter.org/when-a-child-dies/missing-white-girl.html>. Luettu: 19.9.2016

Journalistin ohjeet. 2013. Luettavissa: http://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/. Luettu: 14.10.2016.

Julku, M. 2011. Karoliinaa ei enää etsitä maastosta. Luettavissa: http://www.iltalehti.fi/uutiset/2011082414255288_uu.shtml. Luettu: 19.9.2016.

Karjalainen, K. 2016. Poliisi käynnisti kadonneen Emilin, 20, etsinnät Helsingissä. Luettavissa: <http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-2000001198208.html>. Luettu: 28.11.2016.

Kivistö, A. 2015. Puoli vuotta oudosta katoamisesta – Kihlattu: "Miksi meidän Sakua lähdetään etsimään vasta nyt?". Luettavissa: <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/puoli-vuotta-oudosta-katoamisesta-kihlattu-miksi-meidan-sakua-lahdetaan-etsimaan-vasta-nyt/5555068>. Luettu: 8.8.2016.

Koivisto, H. 2008. Perinteiset uutiskriteerit pysyvät tiukassa. Suomen tietotoimiston ulkomaan uutisten sisällön erittelyä. Pro Gradu -tutkielma. Luettavissa: <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/80340/gradu03348.pdf?sequence=1>. Luettu: 11.10.2016.

Lehti, M. 2015. Henkirikoskatsaus 2015. Luettavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/154148/Katsauksia_1_2015_Henkirikoskatsaus_2015.pdf?sequence=4. Luettu: 26.8.2015.

Liebler, C. 2010. Me(di)a Culpa?: The "Missing White Woman Syndrome" and Media Self-Critique. *Communication, Culture & Critique* 3/2010.
Luettavissa: <http://people.stu.ca/~mccormic/3263MEDIA/Missing%20White%20Woman%20Syndrome.pdf>. Luettu: 26.9.2016.

McKelvey, T. 2013. Cleveland abductions: Do white victims get more attention? Luettavissa: <http://www.bbc.com/news/magazine-22441124>. Luettu: 28.8.2016.

Min, S. & Feaster, J.C. 2010. Missing Children in National News Coverage: Racial and Gender Representations of Missing Children Cases. *Communication Research Reports*

Vol 27, No. 3. Luettavissa: http://www.academia.edu/857391/Missing_Children_in_National_News_Coverage_Racial_and_Gender_Representations_of_Missing_Children_Cases Luettu: 28.8.2016.

MTV 2011. Tutkija: Median toiminta tulee kyseenalaistaa Kestin tapauksessa. Luettavissa: <http://www.MTV.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/tutkija-median-toiminta-tulee-kyseenalaistaa-kestin-tapauksessa/1945580>. Luettu: 8.8.2016.

MTV 2016. 8-vuotias poika oli matkalla maauimalaan – moottoripyöräpoliisi löysi. Luettavissa: <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/8-vuotias-poika-kadonnut-helsingissa/6011182>. Luettu: 5.10.2016.

Mäkipää, L. & Mörä, T. 2009. Henkirikos yhdistää. Julkaistu teoksessa Välvirronen, E. 2009. Journalismi murroksessa. Gaudeamus. Helsinki.

Niiranen, J. 2011. Totuus kadonneen Karoliinan oudosta kännykkäyhteydestä. Luettavissa: <http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-2000000420618.html>. Luettu: 28.8.2016.

Nousiainen, A. 2016. Joka vuosi 15–20 suomalaista katoaa – mitä heille on tapahtunut? Luettavissa: <http://www.hs.fi/kuukausiliite/a1467251342607>. Luettu: 26.8.2016.

Pekkonen, S. 2015. Ylöjärveläinen nainen yhä kateissa – poliisi pyytää vihjeitä. Luettavissa: <http://yle.fi/uutiset/3-8394360> Luettu: 28.11.2016.

Poliisi 1.8.2016. Twitter-päivitys. Luettavissa: <https://twitter.com/HelsinkiPoliisi/status/760060115097624577> Luettu: 26.9.2016.

Rikoslaki 1889/39. 24 luku 9 §. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L24>. Luettu 6.12.2016.

Robinson, E. 2005. (White) Women we love. Luettavissa: http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/06/09/AR2005060901729.html?utm_term=.466f13d0c08d. Luettu 26.9.2016.

Saarin, M. 2013. Pelko uutiskuvassa. Pro Gradu -tutkielma. Luettavissa: <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/85079/gradu07111.pdf?sequence=1>. Luettu: 8.8.2016.

Sharp, G. 2011. "Missing White Woman Syndrome" and Fear of Crime. Luettavissa: <http://nsclas.blogspot.fi/2011/08/missing-white-woman-syndrome-and-fear.html>. Luettu: 26.9.2016.

Smolej, M. 2011. News Media, Crime and Fear of Violence. Väitöskirja. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Helsinki.

Stillman, S. 2007. 'The missing white girl syndrome': disappeared women and media activism. Gender & Development Vol. 15, No.3. Oxfam GB.

Taponen, T. 2016. Madeleine McCannin katoamisesta tasan 9 vuotta - poliisilla uusi teoria katoamisesta: häiritsikö tyttö murtomiehiä? Luettavissa: http://www.iltalehti.fi/ulko-maat/2016050321507522_ul.shtml. Luettu: 26.8.2016.

THL 2016. Sukupuolistuneen väkivallan yleisyys Suomessa. Luettavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-yleisyys-suomessa>. Luettu: 26.8.2016.

Tilastokeskus 2016. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhreista lähes 70 prosenttia naisia. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/rpk/2015/15/rpk_2015_15_2016-05-30_tie_001_fi.html. Luettu: 26.8.2016.

Virtuaaliammattikorkeakoulu. Kuvaileva tutkimusote. Luettavissa: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintoja-ksot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289369433/1194290332634.html>. Luettu: 28.11.2016.

Välimaa, M. 2015. Nela löytyi kuolleena – Poliisi: Ei epäillä rikosta. Luettavissa: <http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/333839-nela-loytyi-kuolleena-poliisi-ei-epailla-rikosta>. Luettu: 22.9.2016.